

CORPUS INSCRIPTIONUM ETRUSCARUM

ACADEMIIS LITTERARUM BORUSSICA ET SAXONICA
LEGATUM

C A R O L U S P A U L I
PRIMUM EDIDIT

VOLUMINIS SECUNDI

INSTITUTI STUDIIS ETRUSCIS ET ITALICIS PROVEHENDIS
ET
ACADEMIAE SCIENTIARUM BEROLINENSIS ET BRANDENBURGENSIS
COMMUNI OPERA ET STUDIO RESUMPTI PROLATIQUE

INSTITUTO STUDIIS DE GENTIBUS ITALIAE MARISQUE
MEDITERRANEI ANTIQUI PROVEHENDIS
ITALICI SCIENTIIS PERVESTIGANDIS CONSILII
CURANTE

SECTIONIS I, FASCICULUM 5 (TIT. 6325 – 6723)
ET
ADDITAMENTUM SECTIONIS II, FASCICULI 1 (TIT. 8881 – 8927)

INSCRIPTIONES VEIS ET IN AGRO VEIENTANO, NEPESINO SUTRINOQUE REPERTAE,
ADDITIS ILLIS IN AGRO CAPENATE ET FALISCO INVENTIS,
QUAE IN FASCICULO CIE II, 2, 1 DESUNT, NEC NON
ILLIS PERPAUCIS IN FINITIMIS SABINIS REPERTIS

EDIDERUNT

IOHANNES COLONNA
DANIEL F. MARAS

PISIS · ROMAE
EX EDITORIALIBUS POLYGRAPHICISQUE INTERNATIONALIBUS INSTITUTIS
MMVI

architectonica aedis *Portonaccio* vulgo nuncupatae numeri ordine notarent, numquam adhibitum esse signum crucis atque *sade* illud, cum bina pro sibilantibus signa illa, id est alterum /s/ alterum /š/, litteram *sigma* experientia tribus (ꝝ) quattuorve (ꝝ) lineolis exarata tantum permanerent¹⁰⁴, ut accidit inde ab anno circ. 530 a.Ch.n. apud Caerites. Attamen propterea quod signum (ꝝ) in quattuor titulis et signum (ꝝ) in undecim titulis exaratum invenies, aliquod argumentum concludendum non esse videatur. Immo in titulo n. 6677 aetatis fere eiusdem *sade* illud pro littera sibilante distincte dicta exaratum est, quod signum, ut e titulo n. 6337 sane elicetur, aetate posteriore adhibitum quoque est.

Quod attinet ad rationem litterarum e gutture editarum palaeographicam, hoc est animadvertisendum: apud Veientes lex ipsa aliorum Etruscorum, qui regionem meridionalem colebant, vigebat, quamquam ii iam inde a priore saeculo VI medio a.Ch.n. nonnumquam usi essent littera c ante vocales *a* (n. 6447) et *u* (n. 6454) quoque posita, nec non consonantes *k* et *q* inter signa operum figurorum architectonicorum exaratis servassent (nn. 6578, 6622,

6633).

Vocalis *i* pro *u* ante *l* (n. 6426) vel *r* (n. 6405) posita nec non litterae *n* pro *m* (n. 6449; fortasse n. 6425), *hv* in vicem *vh* (nn. 6405, 6445) et *hθ* in locum litterae singularis *θ* (n. 6413) exaratae memoranda quoque sunt.

Magni ponderisque etiam momenti vocalium mutatio soni fuit, ex qua fusius vocabulum *mine* (cf. septem exempla; vd. indices) vocabuli *mini* vice (cf. quattuordecim exempla; vd. indices), vel propter vocalium attractionem inversam nonnumquam vocabulum *mene* scriptum est (cf. tria exempla; vd. indices). Item notandum quodcumque verbum per casum accusativum non declinatum (quamquam oportuisse) nonnumquam exaratum esse, ex quo *mi* in locum *mini* rare reperies (nn. 6673, 6675).

Deinde quod ad nominum gentilium rationem attinet, hoc animadvertisendum est: ex nominibus terminationibus -s vel -ie haud redactis¹⁰⁵, tres tantum invenies, nempe *zuqume* (n. 6418), *setiu* (n. 6703) et *xθrisna* (n. 6707).

JOHANNES COLONNA

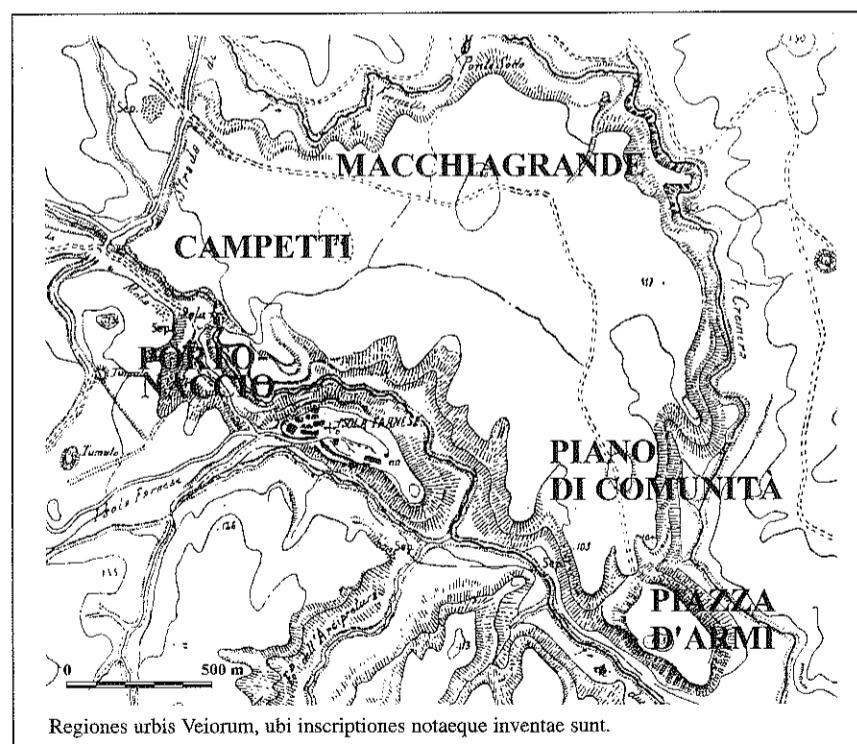
aetatis archaicae ineuntis funebrem pertinentibus exarata ad vocabulum *suθina* reducenda sit, excludi non potest.

¹⁰⁴ G. DE VITA DE ANGELIS, *StEtr*, XXXVI, 1968, pp. 403-449, in qua disser-

tatione apud tabulam VIII pinax summatim confectus inspici commode potest.
¹⁰⁵ Cf. A. MAGGIANI, *AnnFaina*, VII, 2000, pp. 252-258.

6325-6660 Inscriptiones notaeque, quas infra nn. 6325-6660 composui, in antiquae urbis Veiorum situ vel sub urbe ipsa inventae sunt maxime in locis sacris Veientanis sed etiam in areis ubi

domus fuerunt. Ex ordine topographico omnes ita distribui: *Piazza d'Armi*, *Piano di Comunità*, *Campetti*, *Macchiagrande*, *Portonaccio*.

6325-6328 Inscriptiones quas in vasis in loco illo cui nomen est *Piazza d'Armi* inventis adsunt.

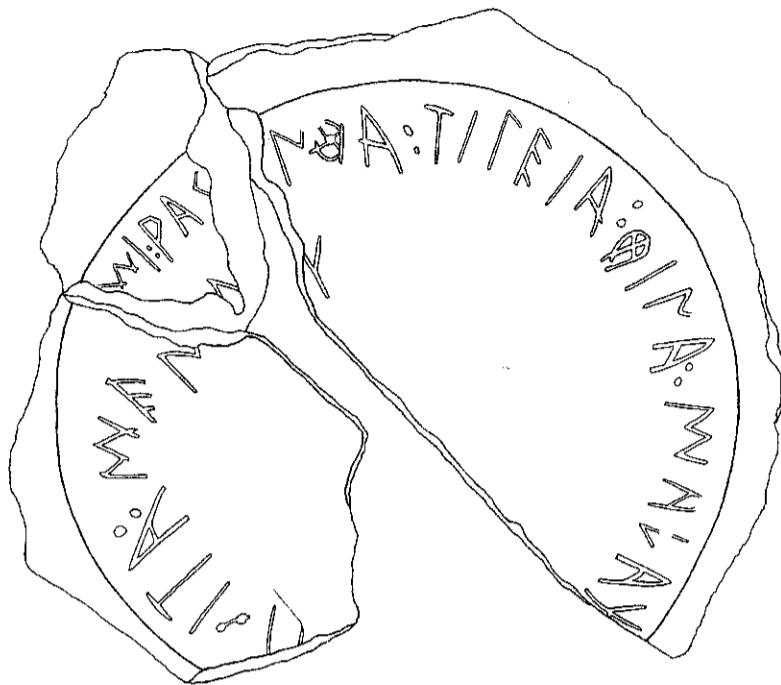
6325 Magnae ollae globosae ex *impasto* luteo fundus lacunosus (diam. 9,5), repertus in effosionibus actis a. 1970 ab inspecto-ribus Praefecturae Antiquitatum (inv. effos. 70/8743; cf. G.

BRUNETTI NARDI, *Repertorio degli scavi e delle scoperte archeologiche nell'Etruria meridionale (1966-1970)*, Roma, 1972, p. 65 sq.). Nunc in *Isola Farnese* servatur, in repositis Praefecturae Antiquitatum; alteri parti VII saec. a.Ch.n. tribui potest.

Inscriptio sub pede ductu dextr. circulari, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 0,7-1,4 (tab. I).

COLONNA-DI NAPOLI, *StEtr*, LXV-LXVIII, 2002, p. 351 sqq., n. 71.

Ex apographo in *StEtr*:

mi : rag[u]nθīa : tipeia : θina : malax [: · · · · · ()]si : ita : mena[q]u

Colonna recte supplevit [malaka]si.

6326 Vasis ex *bucchero* nigro parietis fragmentulum (cm 2,5 x 2,3), primis annis '80 in topographica exploratione acta ab *Archeoclub Ardeatino-Laurentino* sodalibus inventum. Nunc Romae in Museo Villae Papae Julii servari videtur, ubi autem non repperi. Exeunti VII - ineunti VI saec. a.Chr. tribui potest. Inscriptio in externo, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 0,7-1,3.

FORTINI, *StEtr*, LI, 1983, p. 236, n. 46; RIX, *ET*, Ve 2.2; BAGNASCO GIANNI, *Oggetti*, p. 123 sq., n. 104.

Ex apographo in *StEtr*:

mi a[- - -]

a[- - -] probabiliter est nomen hominis cuiusdam (e.g. *a[viles]*, *a[raθia]* vel similia).

6327 Vasis forma clausa ex *impasto* fusco parietis fragmentum, ex Tusca domo (H), apud sacellum illud inventum in *Piazza d'Armi*, in lucem detectum. Eodem loco, una cum fragmento, inventa sunt: "...una specie di massicciata fatta ora con ghiae e ciottoli di fiume, ora con scaglie di tufo triturate, ... a contat-

to di esso si raccolsero alcuni avanzi ceramici di *bucchero*, qualche frammento di embrice ed alcuni pezzetti sporadici di *impasto* ornati con fasci di linee, impressioni di cordicelle e swastikas. Sullo stesso pavimento fu raccolto ... un frammentino di vaso protocorinzio con decorazione a fasce brune e con l'accenno di grandi squame graffite, ed un contrappeso da telaio" (ST.). Omnia reperta spatio inter saec. VII exiens et saec. VI a.Chr. iniens comprehenso sunt tribuenda. In repositis Musei Villae Papae Julii non inveni.

Inscriptio in externo vasis stilo subtili ductuque dextr., post cocturam, scariphata.

STEFANI, *NS*, 1922, p. 400; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 555; BUONAMICI, *EE*, p. 82, fig. 25; *NRIE*, 843; RIX, *ET*, Ve 2.5; BAGNASCO GIANNI, *Oggetti*, p. 122, n. 102.

Ex apographo in *NS*:

AARIVAE
⊕

^a[- - -]xavila^s   ^bθ

[- - -]xavila^s (Bagnasco Gianni) ...xavilas (Buonamici), *[- - -]r avila^s* (Buffa), *[- - -]r avila^s* (Rix).

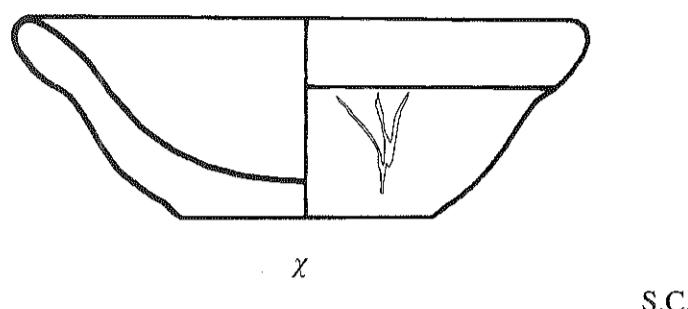
Prima littera servata potest esse *r* retrorsa aut *q*; in dubio autem maneo, utrum signum *θ* littera an ornamentum sit. Quod superest probabiliter est terminatio nominis (gentilicij ?); de exitu *-ila* cf. *avaniθilal* in *StEtr*, LXIV, 1998, p. 460 sq., n. 123.

6340 Parva patera sine pede ex *bucchero* cinereo (diam. oris 7,6), a dom. V. Angelici alicubi in loco sacro *Campetti* nominato reperta (a. 1941). V saec a.Ch.n. tribui potest.

Littera in externo vasis, paulo sub ore, ante cocturam, scariphata. Alt. litt. cm 1,1 (*tab. II*).

Nota hactenus inedita.

Ex apographo Carosi:

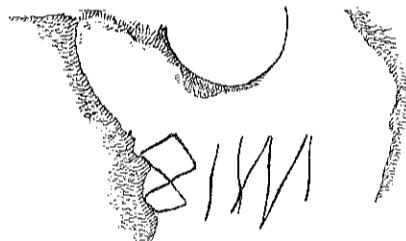

6341 Fictile fragmentum votivae imaginis, quod cruris figuram reaesentat (superior pars tantum superest), a C. Ambrosetti fortuito inventum “sulle pendici dell’altura occupata dal centro urbano di Veio, nelle immediate vicinanze del santuario di *Campetti*, ma più in basso della linea delle mura”. Ubi autem exstet, ignoro. III-II saec. a.Ch.n. tribuendum esse conicere possum.

Inscriptio in summo cruris, circum medium forum, scariphata. Alt. litt. 3,0-3,5.

AMBROSETTI, *NS*, 1954, p. 5; ID., *StEtr*, XXIII, 1954, p. 402; VAGNETTI, *Deposito*, p. 175 sq. (cum apographo perperam inverso); COLONNA, *Arch.Laz.*, 4, p. 231; RIX, *ET*, Ve 4.2 = Ve 4.3 (inscriptio per errorem repetita).

Ex apographo in *NS*:

mi fx[- - -]

mi fx[- - -] mi fl[ere(s)] (Ambrosetti, RIX, *ET*, Ve 4.2), *mi fu[flunsl]* (Colonna, RIX, *ET*, Ve 4.3); haud veri similis lectio *mi fl[erθrce]* vel similia (VA.).

6342 Calix lacunosus, in brevi pede insistens, ex *bucchero* (diam. oris 14), forma RASMUSSEN, *chalice* 3a, tab. 28, in effossionibus A. Carandini curante a. 2002 institutis, in area urbis cui nomen est *Campetti*, una cum aliquot vasibus ad cultus usum pertinentibus, inventus (cf. *Città d’Etruria*, p. 9 sqq.). Nunc in *Isola Farnese* servatur in repositis Praefecturae Antiquitatum. Exeunti VII-ineunti VI saec. a.Ch.n. tribui potest.

Inscriptio in interiore fundo, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 1,1-1,2 (*tab. I*).

Titulus hactenus ineditus.

Ex apographo Cerasuolo:

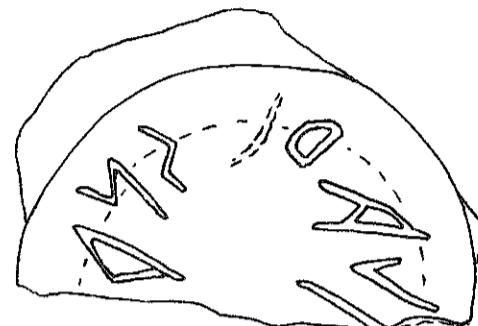

6343 Paterae ex *bucchero* cinereo in brevi pede insistentis fundi fragmentum (diam. rest. cm 6), in farto parvi putei repertum, in area loci sacri (vd. supra), quae area littera F indicatur in commentariis mulieris doctae I. Pohl, in Museo Villae Papae Julii servatis. Vas nunc in *Civita Castellana* servatur in Museo Agri Falisci. N. eff. C-1147. Alteri dimidio saec. VI a.Ch.n. tribui potest.

Inscriptio sub pede ductu circulari, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 0,8-1,5 (*tab. II*).

Titulus hactenus ineditus.

Ex apographo Maras:

[--- m?]ilar×(x)sna[---]

Fortasse nomen hominis cuiusdam *Lar[i]s Na[---]* vel *Sna[---]* supplendum.

M.T.D.S.-D.F.M.

6344-6351 Inscriptiones notaeque quae in vasis instrumentisque adsunt a viris doctis rerum antiquarum Ludi Britannici Romani inventis eo loco cui nomen est *Campetti*, investigationibus actis in area urbis Veiorum I.B. Ward-Perkins curante aa. 1950-1960, ad opus q. d. *South Etruria Survey* perficiendum.

Inde ab a. 1997 exeunte, propter “*Tiber Valley Project*”, viri docti rerum antiquarum ad aetates differentes pertinentium Ludi Britannici Romani cooperant opus recompositionis redactionisque q. d. *informatica* notitiarum archaeologicarum ac topographicarum, una cum studio repertorum investigationum earundem.

Temporis spatio inter saec. VIII exiens et medium IV a.Ch.n. comprehenso tribuenda sunt circiter 3500 fragmenta vasorum fictiliisque, magna ex parte magni momenti, quibus numerus indicis adtributus est (inv. invest.); areae ubi singula fragmenta inventa sunt indicantur in scidis a cartographicis numeris q. d. *coordinate*, quibus institutum *IGM* nuncupatum usum est, agrum per quadratos m 100 x 100 dividentibus (Tabula Geographica Italiae 1:25000, F. 143, II SE “*Formello*”, Florentia, 1959).

Omnes notae sunt hactenus ineditae; in iisdem investigationibus repartae sunt atque notae de quibus ad numeros 6335 (ex *Piano di Comunità*), 6395-6396 (ex *Macchiagrande*).

WARD-PERKINS, «Notes on Southern Etruria and the Ager Veientanus», *PBSR*, XXIII, 1955, pp. 44-72; WARD-PERKINS, «Veii. The Historical Topography of the Ancient City», *PBSR*, XXIX, 1961; PATTERSON (ed.), *Bridging the Tiber. Approaches to Regional Archaeology in the Middle Tiber Valley*, Londra 2004, ubi aliam bibliographiam invenies.

6344-6346 Fragmenta haud procul a loco sacro illo apud portam Caeretanam inventa (vd. TORELLI - POHL, *laud.*, p. 40 sqq.).

6344 Patera lacunosa ex *bucchero* cinereo in brevi pede insistens (diam. pedis 9,1). Inv. invest. E 230, area 839563.71. Temporis spatio inter medium VI saec. et medium V a.Ch.n. comprehenso tribuenda.

Inscriptio sub pede, ante cocturam, scariphata. Alt. litt. 1 (*tab. II*).

[---]rena[---] ...renu... (Nogara et al.), *rena* (Rix).
 [- -]xprini^x[---] ...prin... (Nogara et al.), [- -]eprinie[---]
 (Rix).

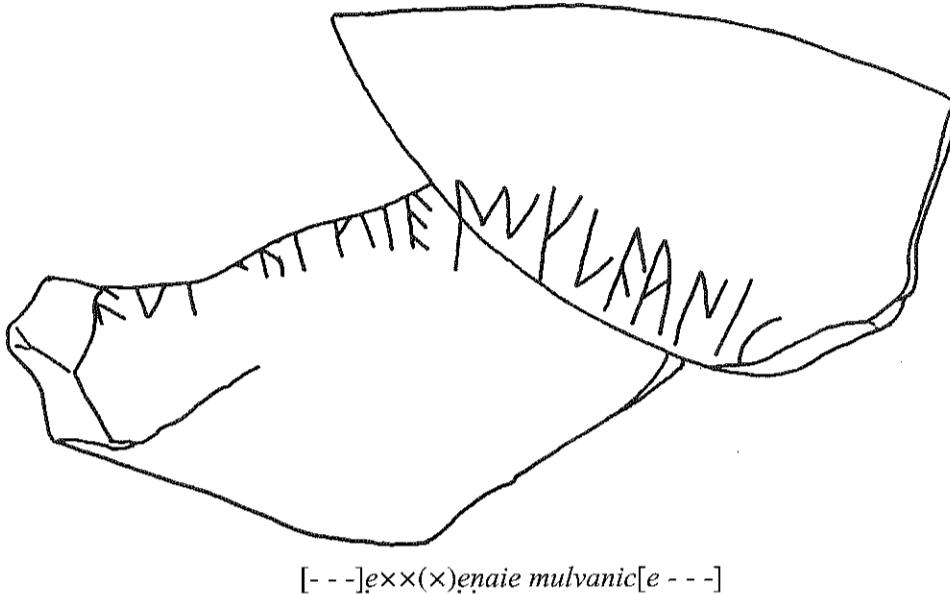
Haud certa est collocatio alterius fragmenti apud alterum; nam, ut iam St. putavit, fragmenta 1 et 2 ad titulum eundem non pertinere possunt.

6404 Duo fragmenta inter se coniuncta oris *oinochoes* ex typo q. d. *trilobato ex bucchero* nigro non lucido (cm 11,5 x 7,3). Prius in lucem detectum in strato II (n. effos. 3392), alterum in strato III (n. effos. 3441). Vas ineunti VI saec. a.Ch.n. tribuerim.
 Inscriptio in interno marginis vasis, post cocturam, ductu dextr.

scariphata. Alt. litt. 1,1-1,4 (tab. VIII).

STEFANI, NS, 1930, p. 307, n. 3, fig. 4; NOGARA, *ibidem*, p. 325, n. 3; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 546, n. 3; NRIE, 846; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 73, n. 108; DE SIMONE, *ParPass*, XLIV, 1989, p. 266, n. 5; RIX, *ET*, Ve 3.19.

Ex apographo meo:

Post lacunam est inferior pars 5-6 litterarum; continuo definiuntur: *e*; alia littera quae potest esse *l* aut *r* sine cauda; litterae sequentis superest modo linea verticalis et, spatio vacuo relichto, altera linea obliqua descendens, quae pertinere potest ad litteram *c*, aut (una cum altera linea) ad litteram *m*. Contra, duae litterae sequentes sunt

satis certae.

[- - -]exx(x)eñaie [ ] elxxxaie (Buonamici), (v)el menaie (Nogara), ?[mini ven]el meñaie (Agostiniani, de Simone), [h]ermaenae (Rix).

6405 “*Grande ansa a nastro traforata, assai spessa, pertinente molto probabilmente ad un'anfora*” [scil. *nicostenica ex bucchero*], “*sulla quale restano due quadrupedi alati incidenti verso sinistra, di fattura piuttosto trascurata, il primo dei quali sembra un cavallo, l'altro un leone*” (St.). Fragmentum in strato III repertum. N. effos. 3264. Cm 6 x 12,4, crass. 1,3.
 In repositis Musei Villae Papae Julii non inveni. Ineunti VI saec. a.Ch.n. tribui potest.

Duae inscriptiones in lateribus ansae post cocturam ab eodem scriptore scariphatae: altera in sinistro, ductu sinistr.; altera in dextro, ductu dextr. (tab. VIII)

STEFANI, NS, 1930, p. 317 sq., n. 39, fig. 40; NOGARA, *ibidem*, p. 332, n. 39; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 549, n. 39; RIBEZZO, *RIGI*, 1931, III, p. 95; NRIE, 881; FIESEL, *AJPh*, LVII, 1936, p. 263 sq.; TLE, 42; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 73, n. 107; COLONNA, in *Civiltà*, p. 277 sq., n. 10.19.3; RIX, *ET*, Ve 3.30.

Ex apographis meis ex imagine photographice expressa desumptis:

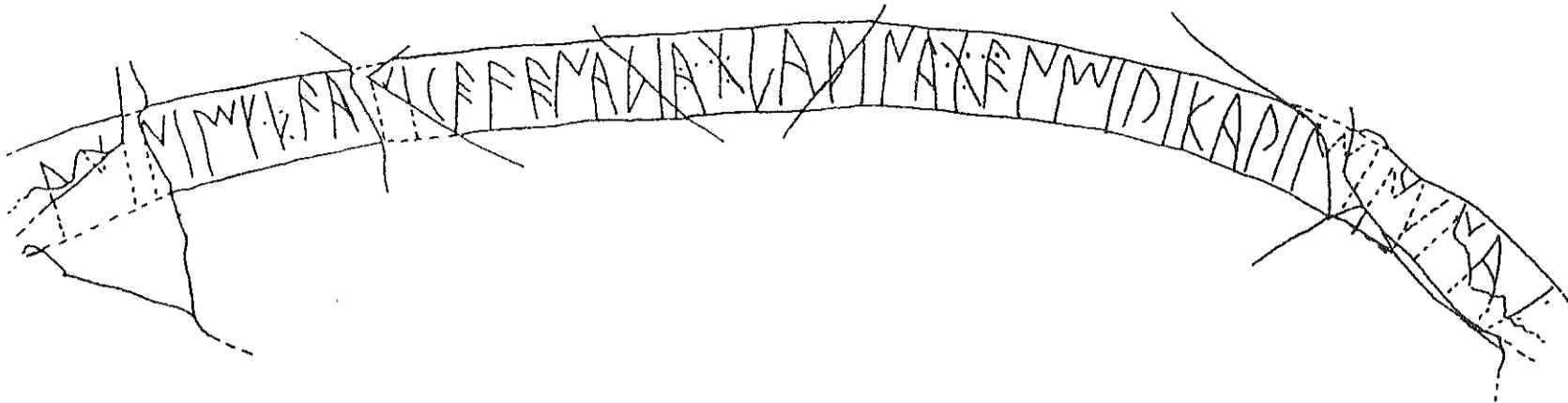

a) mini θaniršie turice hvuluves

b) mi mlax mlakaš

Ex apographo meo:

Nota syllabicam interpunctionem. Prima littera vocabuli *kapi* haud dubie est *k*, respectu rationis velarium, non *c*, quomodo falsae lectiones indicaverunt.

Antecedentes lectiones necessarie fuerunt non integrae et aliquando falsae absentiae causa duorum fragmentorum in effosionibus Stefani repertorum.

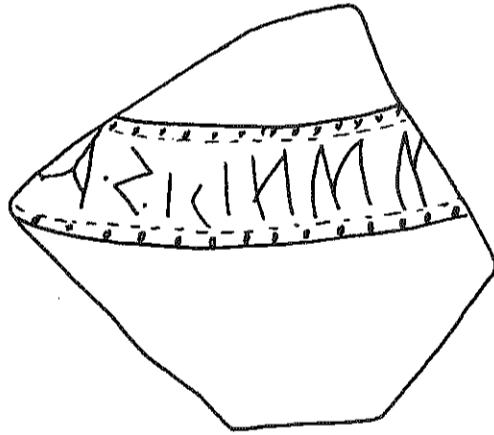
mu.l.vanice venali.a. .s.larina.s.] [- - -] nice venalia tlap[- - -] (Nogara, Buffa), [...]nice venalias lar[...] (Fiesel), [mini muluva] nice venali atlap[unie...] (Vetter), ..[mul(u)va]nice venalias larinas (Pallottino, Agostiniani), [mini muluva]nice venali aslapina (Rix), ...venalia slarinas (Colonna).
.e.n mipi kapi m[i] n[u]na.i.] en mipi capi n.. (Pallottino), *enmipi capi m[- - -]* (Agostiniani), *e:n mipi capi m[i] nunar* (Rix).

6410 Magni vasis forma clausa ex *bucchero* nigro lucido humeri fragmentum (cm 6,5 x 5,5), exornatum fascia ectypa concava, cuius margines denticulati sunt; in strato III repertum. N. effos. 3208. Vas priori parti VI saec. a.Ch.n. tribuerim.

Inscriptio in fascia, subtili stilo, post cocturam scariphata. Alt. litt. 0,5-0,9 (tab. IX).

STEFANI, NS, 1930, p. 315, n. 29, fig. 30; NOGARA, *ibidem*, p. 331, n. 29; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 548, n. 29; NRIE, 872; RIX, *ET*, Ve 0.6.

Ex apographo meo:

[- - -] s̄ ūniči.s.a[- - -] [...] ss̄nicisa... (Nogara et al.), #]σ σnišisa[# (Rix).

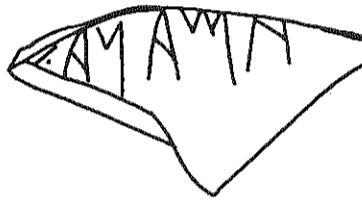
Quinta littera servata videtur esse *c* retrorsa, potius quam *s* imperfecta; ultima littera *r* legi potest (quod rationem redderet syllabicae interpunctionis prioris *s*) sed lectionem *a* malo, causa lineolae descendantis apud limitem fragmenti.

6411 Magni vasis ex *bucchero* nigro non lucido humeri fragmentum (cm 4,9 x 2,5), in strato III inventum. N. effos. 3443. Priori parti VI saec. a.Ch.n. tribui potest.

Inscriptio in externo vasis, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 1,0 (tab. IX).

STEFANI, NS, 1930, p. 315, n. 26, fig. 27; NOGARA, *ibidem*, p. 330, n. 26; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 548, n. 26; NRIE, 869; RIX, *ET*, Ve 3.4.

Ex apographo meo:

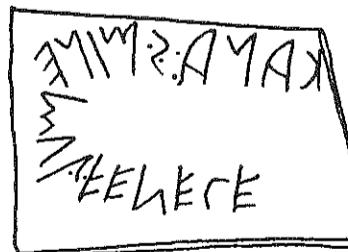
amana.s.] amanas.. (Nogara et al.), *amana* (Rix, Colonna). Ante primam *a* vestigia aliarum litterarum distingui nequeunt; interpunctio syllabica videtur.
 Iam No. comparavit hoc vocabulum cum nomine gentilicio *amanas* memorato in titulo Volsiniis reperto CIE 4982.

6412 Fragmentum ansae (lat. 3) ad cantharum pertinentis ex *bucchero* nigro non lucido; in lucem reddit in strato III. S.n. effos. Priori parti VI saec. a.Ch.n. tribuendum est.

Inscriptio subtili stilo in exteriore parte ansae, post cocturam, *bustrophedon* scariphata. Alt. litt. 0,45-1 (tab. X).

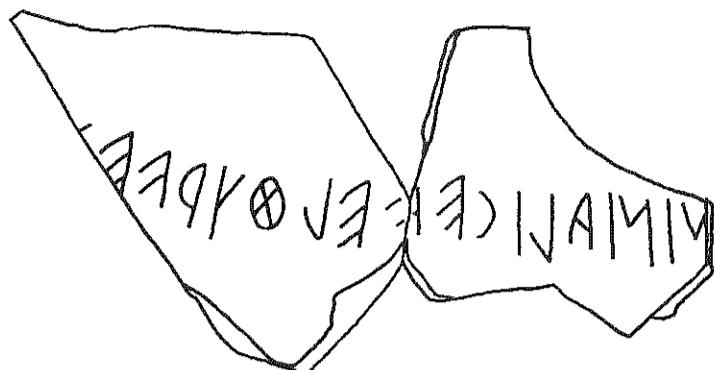
STEFANI, NS, 1930, p. 317, n. 35, fig. 36; NOGARA, *ibidem*, p. 331, n. 35; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 549, n. 35; RIBEZZO, *RIGI*, 1931, III, p. 95; NRIE, 878; BUONAMICI, *StEtr*, XVI, 1942, p. 284, n. 35; SLOTTY, *Beiträge*, p. 27, n. 36; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 73, n. 109; RIX, *ET*, Ve 3.20

Ex apographo meo:

Nota syllabicam interpunctionem.
 [- - -] *kanas* [...] *m̄i kanas* (Nogara et alii), [- - -] *ikanas* (Agostiniani, Rix). Nullum signum inspicio ante *k*.
mine [...] cf. CIE 6452, 6454 et 6456.

Ex apographo meo:

mini alice velθur vex[---]

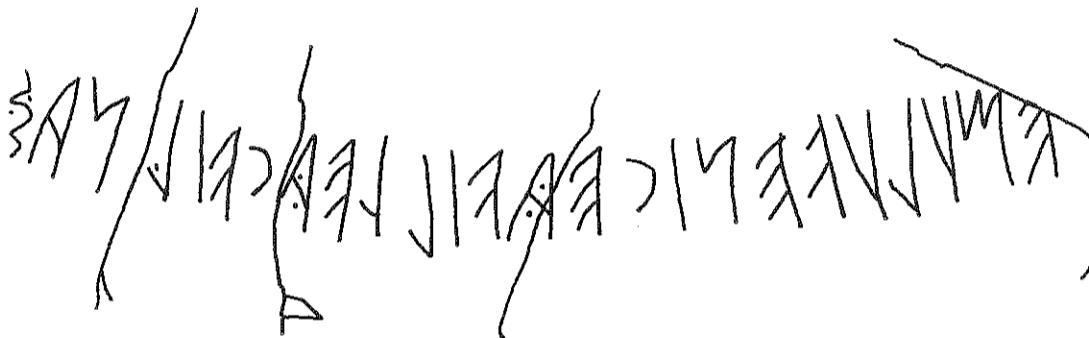
Inscriptio videtur completa in priore parte; ultima littera esse potest *u* vel *t*, sed probabilius est *s* retrorsa: *ves[---]*, cf. CIE 6452, *vestricin[a]*.

6416 Pars *oinochoes ex bucchero* nigro non lucido recomposita ex quattuor fragmentis in strato III in lucem detectis. Nn. effos. 3205, 3442. Secundo quadranti VI saec. a.Ch.n. vas tribui potest.

Inscriptio in ventre vasis, in fascia eminenti librata aliquantum concava, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 0,6-2,1 (tab. X).

STEFANI, NS, 1930, p. 310, n. 16, fig. 17; NOGARA, *ibidem*, p. 328, n. 16; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 547, n. 16; RIBEZZO, *RIGI*, 1931, III, p. 94; NRIE, 859; BUONAMICI, *StEtr*, XVI, 1942, p. 275, n. 16; SLOTTY, *Beiträge*, p. 26, n. 32; DE SIMONE, *StEtr*, XXXIV, 1966, p. 354; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 72, n. 104; DE SIMONE, *ParPass*, XLIV, 1989, p. 263 sqq.; RIX, ET, Ve 3.7.

Ex apographo meo:

[min]e muluvenice .a.ville .a.cvi.l.na.s.

Notandae syllabica interpunctio et littera *c* semilunata ac minor aliis litteris redacta; *s* serpens ex quinque lineis perfecta, cf. CIE 6710 et 6711.

.*a.ville*] .*a.vilie* (de Simone, Agostiniani), .*a.ville* (omnes alii).

Oinochoe simillima aliis duobus exemplaribus repertis in *Ischia di Castro*, probabiliter in sepulcro, nec non inscriptis iisdem verbis modo parvis variationibus (CIE 11258-9): vasa videntur esse dona-

ta ab eodem viro in loco sacro Veiente et in sepulcro Volcentano. Ex eo quod syllabicam interpunctionem in aliis documentis Volciis repertis non habes, suspicor vasa inscripta esse Veiis et postea parte erecta a mandatore.

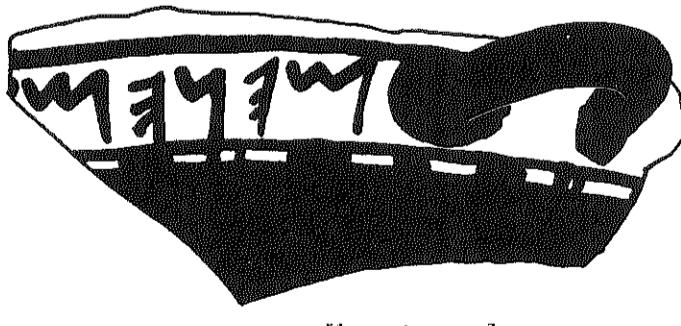
Nomen gentilicium *Acvilnaš* ex Latino nomine *Aquilius* de- promptum, probabiliter eodem tempore quo Vibennae fratres Volcentani Romam incolebant, Servii Tullii aetate; cf. DE SIMONE, *ParPass*, XLIV, 1989, p. 263 sqq.

6417 Cylicis oris ex argilla vernicio fusco exornatae fragmentum, cum ansa. In externo vasis os exornatum tribus fascis non verniciatis, e quibus secundum amplius et tertium segmentatum. Fragmentum in strato III repertum. N. effos. 3318. Post editionem ST. (a. 1930), fragmentum periiit: nam id frusta quaesivi in depositis Musei Villae Papae Julii.

Inscriptio in ampliore fascia sub ore vasis picta ante cocturam, cuius initium est apud ansam (tab. X).

STEFANI, NS, 1930, p. 321, n. 42, fig. 43; NOGARA, *ibidem*, p. 333, n. 42; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 550, n. 42; NRIE, 884; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 75, n. 122; RIX, ET, Ve 3.25.

Ex apographo meo ex imagine photographice expressa in NS desumpto:

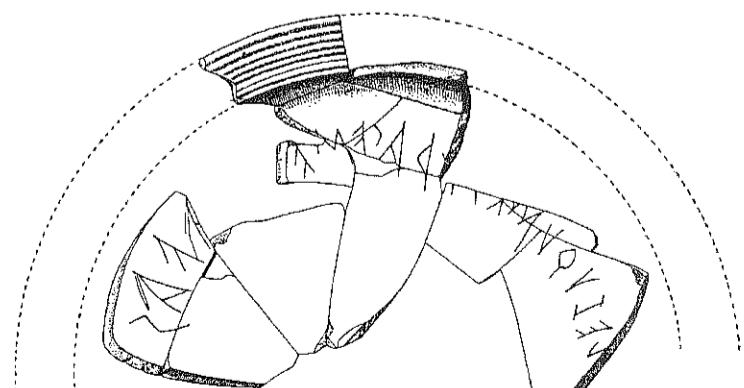
mene mu[luvanice - -]

mette in colore bruno bianco e violaceo a contorni graffiti" (ST.); superior pars marginis septem lineolis fuscis circularibus exornata. Co. putat cylicem esse "una «floral band-cup» *assai antica con labbro internamente filettato*". Fragmenta vasis inventa in strato III reperta (nn. effos. 3209, 3436, 3437, 3438 et 3439). Aliud fragmentulum inscriptum fortasse ad idem vas pertinens iam desiderabatur, cum redigeretur inventarium effossionis (n. effos. 3438). Post editionem ST. (a. 1930) cylix periiit. Vas exeunti VI saec. a.Ch.n. tribuendum est.

Inscriptio in interiore vasis, post cocturam, scariphata (tab. X).

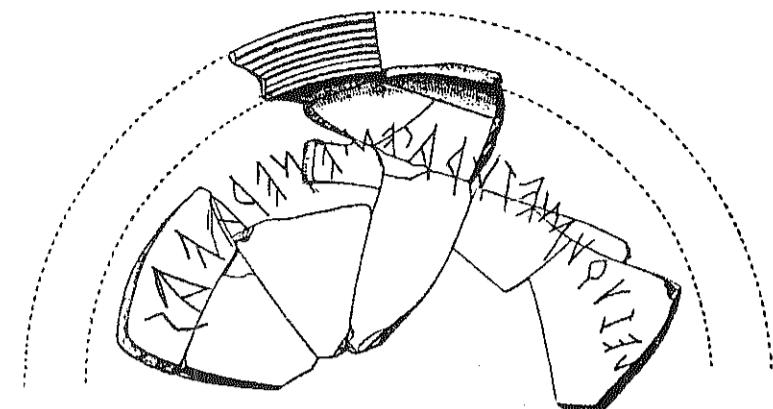
STEFANI, NS, 1930, p. 318, n. 41, fig. 42; NOGARA, *ibidem*, p. 332 sq., n. 41; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 550, n. 41; RIBEZZO, *RIGI*, 1931, III, p. 96; NRIE, 883; TLE, 47; COLONNA, ScAnt, I, 1987, p. 421 sqq., fig. 1, a-b; RIX, ET, Ve 3.29; MAGGIANI, *Vasi*, p. 21, Veio.A.1.

Ex editione ST.:

6418 Cylix lacunosa 'Ionici' generis figuris nigris exornata: interior pars vernicio fusco obducta, in E/ est "giro di doppie pal-

Ex apographo Colonna:

[mini avi]le zuqume turace me[ner]avas

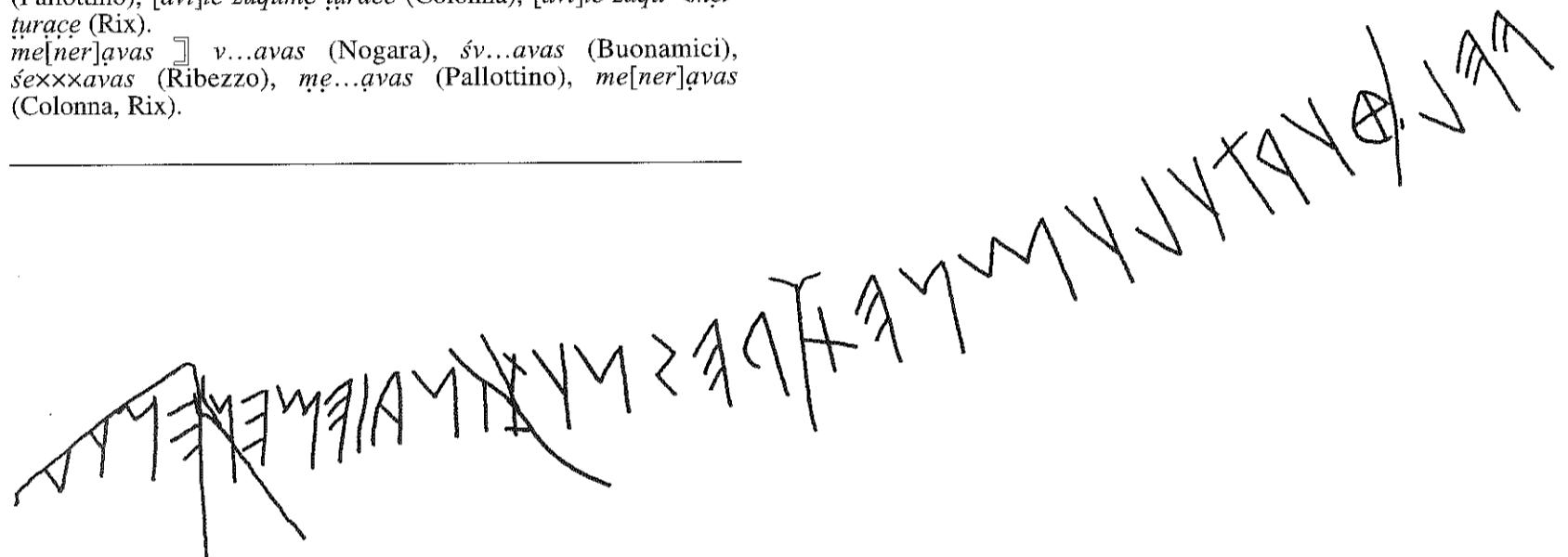
[avi]le zuqume turace ... [au]le zuqu uvi traſeſ vel traſeſ (Nogara), ... lezuqu m̄vitracē (Buonamici), ... le zuqume × ſrāce (Pallottino), [avi]le zuqume turace (Colonna), [avi]le zuqu <me> turace (Rix).
me[ner]avas ... avas (Nogara), ſv...avas (Buonamici), ſexxxavas (Ribezzo), m̄e...avas (Pallottino), me[ner]avas (Colonna, Rix).

6419 Magnae oinochoes ex bucchero nigro lucido parietis fragmenta sex inter se coniuncta; venter vasis in maxima amplitudine fascia ectypa exornatus est (diam. max. ex figura recomposita deductus 27). Vas exeunti VII saec. a.Chr. tribuendum est. Quinque fragmenta in lucem detecta in effosionibus Stefani auctore actis: unum repertum in strato I (n. effos. 3310) et alia in strato II (nn. effos. 3148, 3394, 3395); ultimum inventum ab Istituto di Etruscologia Universitatis Romae «La Sapienza», recomponendo vestigia antiquitatum in repositis Musei Villae Papae Julii.

Inscriptio in fascia ectypa, post cocturam, ductu composito scariphata. Alt. litt. 0,9-1,3 (tab. XI).

STEFANI, NS, 1930, p. 310, n. 15, fig. 16; NOGARA, *ibidem*, p. 327 sq., n. 15; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 547, n. 15; RIBEZZO, *RIGI*, 1931, III, p. 93 sq.; NRIE, 858; PALLOTTINO, *StEtr*, XIII, 1939, p. 458; Id., *StEtr*, XXI, 1950-51, p. 392; VETTER, *Glotta*, 34, 1955, p. 50 sq.; TLE, 38; COLONNA, *StEtr*, XXXVI, 1968, p. 266; CRISTOFANI, *StEtr*, XL, 1972, p. 93; DE SIMONE, *Glotta*, 53, 1975, p. 147; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 71, n. 100; MORANDI, *MEFRA*, CI, 1989, p. 592 sqq.; RIX, *ET*, Ve 3.2.

Ex apographo meo:

velθur tulumneſ pesn(a n)uzinaie mene myl[uvanice]

pesnuzinaie ... pesn(a n)uzinaie (Colonna, de Simone, Agostiniani, Rix), pesnu zinaie (Pallottino, Vetter, Morandi).

Esse videntur duo donatores differentes, utrique autem praenomen et nomen gentilicium est. Contra Vetter, qui Cortsen sequitur, putat pesnu zinaie esse artem donatoris, fortasse liberti (*lautni*) Tolumniorum, scilicet «figulus» vel «faber pesnu (?)».

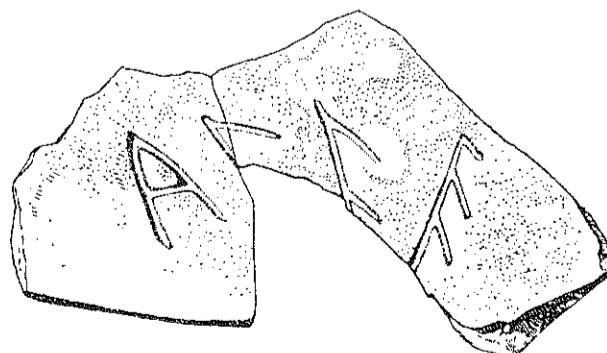
6420 Catilli ex bucchero fragmenta quinque inter se coniuncta, in strato II reperta. N. effos. 3151. Vas temporis spatio inter saec. VII exiens et medium saec. VI a.Chr. comprehenso tribui potest. Postquam apographum in NS editum factum, alterum fragmentum fractum est: nuperime fragmentulum quoddam

desideratur.

Inscriptio in interiore fundo catilli, ductu dextr., magnis litteris penitus scariphata. Alt. litt. 2,1-2,6 (tab. XI).

STEFANI, NS, 1930, p. 309, n. 11, fig. 12; NOGARA, *ibidem*, p. 327, n. 11; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 546, n. 11; NRIE, 854; RIX, *ET*, Ve 0.4.

Ex apographo in NS:

apve

Vox fortasse nomen est, comparanda cum *Individualnamen apu*, quae redit Veii (CIE 6366), Caere (Rix, ET, Cr 0.2, antiquiore aetate) et Volciis (Rix, ET, Vc 0.35 et 0.56-57).

6421 Magnae *oinochoes* ex *bucchero* nigro lucido ansae fragmentum (lat. max. 15,6); superior pars ansae *a rotelle* tantum superest, in qua imago capitinis feminini ectypa facta est.

Ex apographo meo:

mini muluvanice mama.r.ce .a.puniie venala

Nota syllabicam interpunctionem.

venala] nomen proprium in casu dativo: nomen divinitatis (Colonna) aut gentilicium (Agostiniani).

Fragmentum in lucem detectum in strato II. N. effos. 3153. Vas ineunti VI saec. a.Ch.n. tribuendum est.

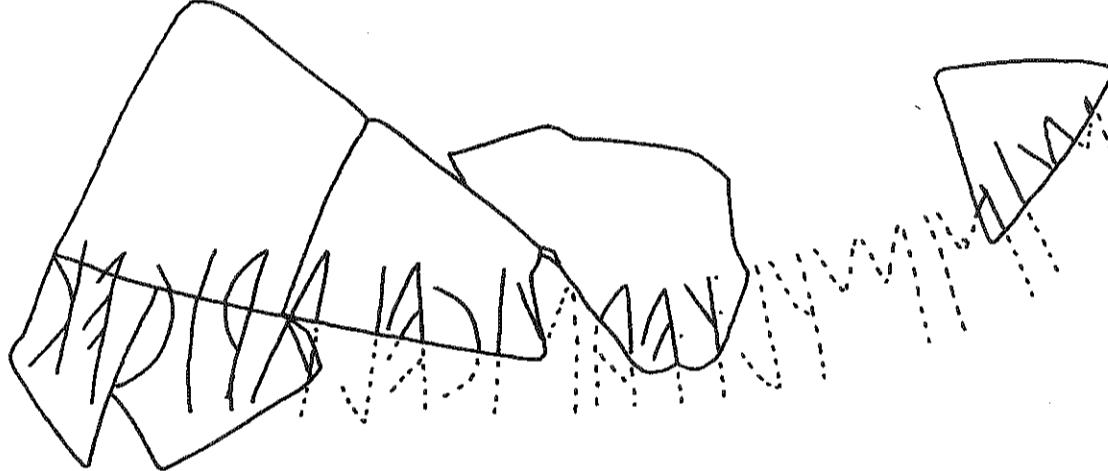
Inscriptio super caput ansae in spatio inter rotulas, post cocturam, ductu dextr. composito scariphata. Alt. litt. 0,5-0,7 (tab. XI).

STEFANI, NS, 1930, p. 306 sq., n. 1, fig. 2; NOGARA, *ibidem*, p. 324 sq., n. 1; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 545, n. 1; RIBEZZO, *RIGI*, 1931, III, p. 93; *NRIE*, 844; BUONAMICI, *StEtr*, XVI, 1942, p. 268, n. 1; SLOTTY, *Beiträge*, p. 26, n. 29; *TLE*, 34; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 71, n. 96; COLONNA, in *Civiltà*, p. 277 sq., n. 10.19.1; ID., *ScAnt*, I, 1987, p. 427 sq.; RIX, ET, Ve 3.5.

6422 Vasis forma clausa ex *bucchero* nigro lucido quinque fragmenta, quorum quattuor inter se coniuncta, (cm 9,9 x 6,4); in strato II reperta. N. effos. 3406. Vas ineunti VI saec. a.Ch.n. tribu potest.

Inscriptio in externo vasis, post cocturam, scariphata. Alt. litt.

Ex apographo meo:

min[i mul].u.vanice larice k[a- - -]

Nota interpunctionem apud litteras *u* et *v*, quae syllabica videtur.

min[i mul].u.vanice] lectio atque possibilis est [m]ini m[ul].u.vanice.

6423 Magni canthari ex *bucchero* nigro ansae inferior pars (lat. 6), in strato II repertum. N. effos. 3150. Vas ineunti VI saec. a.Ch.n. tribuendum est.

Inscriptio in exteriore parte ansae ductu verticali, ante cocturam, scariphata. Alt. litt. 2,2 (tab. X).

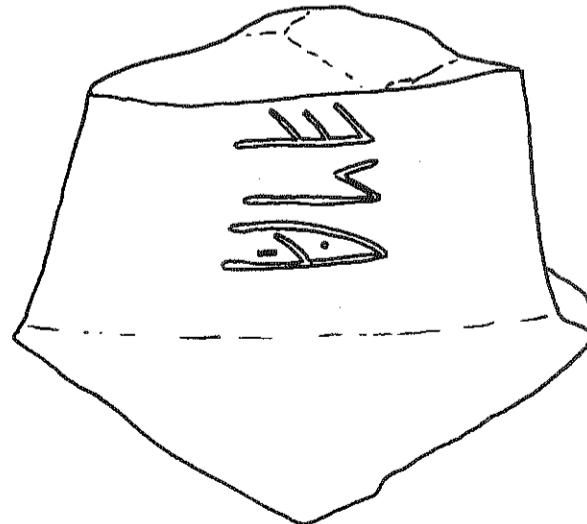
STEFANI, NS, 1930, p. 316 sq., n. 34, fig. 35; NOGARA, *ibidem*, p. 331, n. 34; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 549, n. 34; ID., *StEtr*, XVI, 1942, p. 284, n. 34; *NRIE*, 877; RIX, ET, Ve 3.39.

Ex apographo meo (vide in latere):

.a.ne[- - -]

Nota syllabicam interpunctionem.

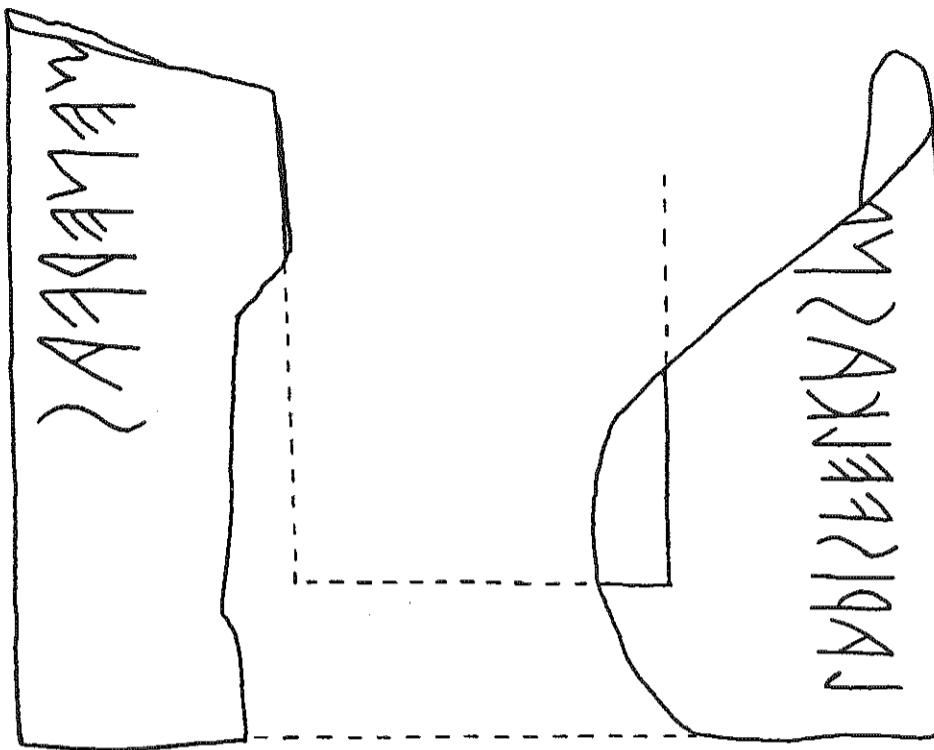
.a.ne] Agitur fortasse de praenomine vulgato antiqua aetate in formis *ana* (cf. CIE 8413), *anae* (cf. CIE 8029 et *TLE*, 73) et *ane* (cf. CIE 10992, de quo atque WIKANDER - COLONNA, *OpRom*, XVI, 1987, p. 147 sq.; haud recte RIX, ET, AH 3.1); recente autem aetate praenomen tantum in forma *ane* notum est (cf. e.g. CIE 5438 et RIX, ET, AV 0.24).

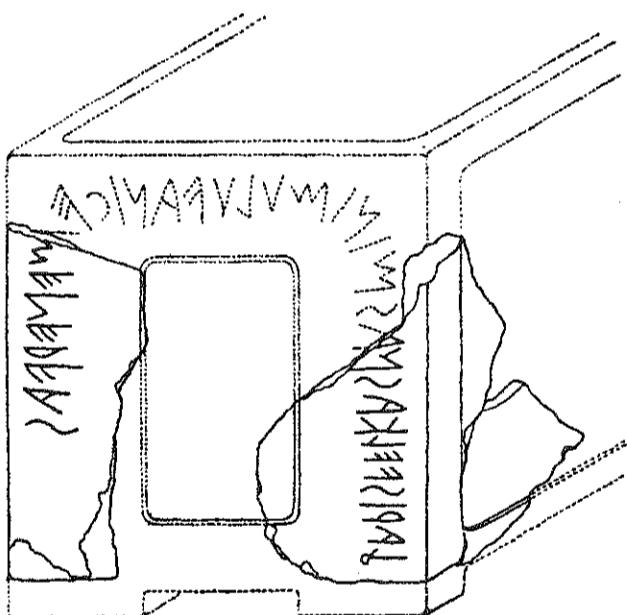
Inscriptio in fronte arcae, post cocturam, modo arcuato scariphata. Alt. litt. 1,1-1,7 (tab. XII).

STEFANI, NS, 1930, p. 312, n. 21, fig. 22; NOGARA, *ibidem*, p. 329, n. 21; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 547, n. 21; NRIE, 864; COLONNA, *StEtr*, LI, 1983, p. 237 sq., n. 47; COLONNA, *ScAnt*, I, 1987, p. 423 sq.; RIX, *ET*, Ve 3.10.

Ex apographo meo:

Ex apographo Colonna:

laris velkasna[s - - -] menervas

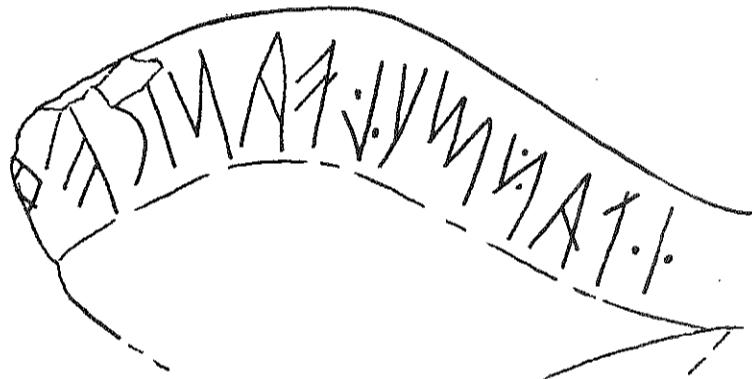
In media lacuna fuerunt pronomen (*mini*, *mine* o *mene*) et verbum donandi: potius *muluvanice* (Colonna) quam *turuce* (Rix). De nomine gentilicio *velkasna[s]*, cf. CIE 6713.

6437 Magnae *oinochoes* ex typo q. d. *trilobato* ex *bucchero* nigro non lucido oris fragmentum (cm 12 x 8), in I strato repertum. N. effos. 3309. Vas priori parti VI saec. a.Ch.n. tribuerendum est.

Inscriptio in externo margine vasis, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 1,1-1,6 (tab. XII).

STEFANI, NS, 1930, p. 310, n. 18, fig. 19; NOGARA, *ibidem*, p. 329, n. 18; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 547, n. 18; RIBEZZO, *RIGI*, 1931, III, p. 94; NRIE, 861; BUONAMICI, *StEtr*, XVI, 1942, p. 276, n. 18; SLOTTY, *Beiträge*, p. 26, n. 33; TLE, 39; COLONNA, *Santuari*, p. 107, 5.1.F.2; RIX, *ET*, Ve 3.21.

Ex apographo meo:

.i.ta.n. mu.l.vanice θ[---]

Nota syllabicam interpunctionem.

θ[---] Agitur fortasse de initio praenominis donatoris (*θ[anursie]*, *θ[ivharie]*, *θ[ucer]*) (Colonna) vel difficilior, si femina sit, *θ[anaxvil]*).

6438 Fragmen superficie interioris fundi vasis ex *bucchero* nigro non lucido (cm 3,4 x 2,9), in strato I inventum. N. effos. 3315. VI saec. a.Ch.n. tribuerim.

Inscriptio in fundo vasis, post cocturam, ductu dextr. scariphata. Alt. litt. 1,1 (tab. XIII).

STEFANI, NS, 1930, p. 308, n. 7, fig. 8; NOGARA, *ibidem*, p. 326, n. 7; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 546, n. 7; NRIE, 850; RIX, *ET*, Ve 3.33.

Ex apographo meo:

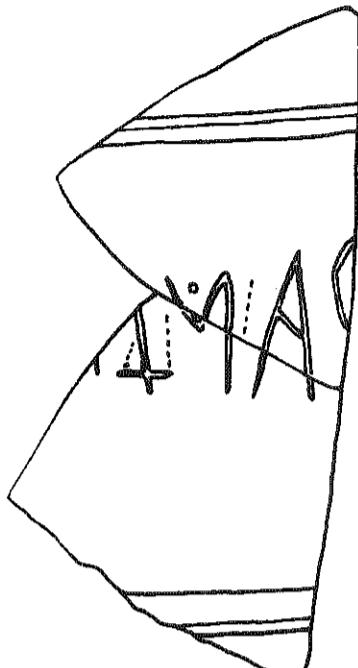

[--- men]erva[s - - -]

6447ter Parietis fragmenta duo inter se coniuncta ex *bucchero* nigro lucido (cm 9 x 4,3); in externo vasis duae series linearum ternarum incisarum.

Inscriptio in externo vasis, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 2,0 (tab. XIV).

Ex apographo a C. Maggio curato:

[---]ran.zx[---]

Nota syllabicam interpunctionem.

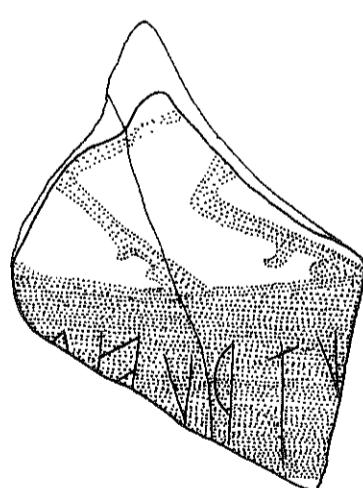
C.M.

6448 Magni vasis forma clausa (*olpe*) fragmentum Etrusci-Corinthii generis figuris nigris exornati (cm 6,5 x 2,5). In E/ servatur pes magni animalis (cervi ? bovis ?) dextrorum euntis. N. effos. VTP 178. Vas priori parti VI saec. a.Ch.n. tribuendum est.

Inscriptio in fascia fusca infra ornatum stilo subtili, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 1,7 (tab. XIII).

MARTELLI-ANTONIOLI, *StEtr*, XXXIX, 1971, p. 357 sq., n. 40; MARAS, in COLONNA, *Portonaccio*, p. 271, n. 443, tab. LXXIX; MINCIOTTI-MARAS, *StEtr*, LXV-LXVIII, 2002, p. 465, n. 141.

Ex apographo Minciotti:

[---]xtruhx[---]

Prima littera servata potest esse *u* vel *χ*.

6449 *Phiale* lacunosa Etrusci-Corinthii generis figuris fuscis exornata: servantur fragmenta tria inter se coniuncta (cm 7,7 x 4,3) et alia quattuor. In I/ et in E/ series animalium et comple-

menta "a rosette puntinate": supersunt cervus pascens in I/ et singularis porcus cum panthera et ave in E/. Prope umbilicum ornamentum radiatum. N. effos. VTP 171. Vas signavit pictor ille *Velθur Ancinies*, qui fuit discipulus Pictoris "dei Rosoni" (Co.); ergo secundo quadranti VI saec. a.Ch.n. tribuendum est.

Inscriptions duae stilo subtili, post cocturam, bustrophedon scariphatae: a) in corpore singularis porci (alt. litt. 0,4-0,6); b) in corpore pantherae (alt. litt. 0,3-0,5) (tab. XIV).

PALLOTTINO, *StEtr*, XX, 1948-49, p. 259 sqq., n. 60, fig. 2, tab. XVI; VETTER, *Glotta*, 34, 1955, p. 55 sq., n. 15; TLE, 37; CRISTOFANI, *StEtr*, XL, 1972, p. 93; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 71, n. 99; MORANDI, *MEFRA*, CI, 1989, 2, p. 582 sqq., fig. 2; RIX, *ET*, Ve 3.44; MARAS, in COLONNA, *Portonaccio*, p. 271, n. 347, tabb. XLIV, LXXIX, fig. 29; COLONNA, *StEtr*, LXV-LXVIII, 2002, p. 359 sqq., n. 73; COLONNA, *Pittore veiente*, p. 164 sqq.

Ex apographo meo:

a) [m]ini nuluvanice lari.s. leθaie.s.
b) mi ziñace velθ[ur .]ncinie[.]s.

Colonna legit [a]ncinie[.]s.

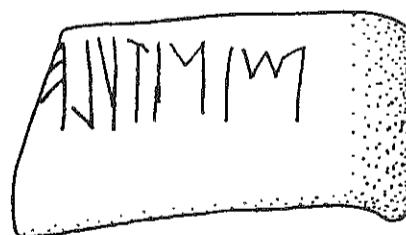
nuluvanice scriptum pro *muluvanice*: notanda forma variata litterae n. Syllabica interpunctio. De nomine gentilicio *leθaies*, cf. CIE 8906; de usu pronominis *mi* pro *mini*, vide infra ad n. 6675.

6450 Canthari vel cyathi ex *bucchero* nigro non lucido ansae fragmentum (cm 5,2 x 2,7). Fragmentum in area "X" effossionis repertum. N. effos. VTP 45. Priori parti VI saec. a.Ch.n. vas tribuendum.

Inscriptio in externo ansae, stilo subtili post cocturam, deorsum scariphata. Alt. litt. 1-1,2 (tab. XIV).

PALLOTTINO, *StEtr*, XIII, 1939, p. 462, n. 8; VETTER, *Glotta*, 34, 1955, p. 53, n. 8; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 74, n. 118; RIX, *ET*, Ve 3.32; MARAS, in COLONNA, *Portonaccio*, p. 264, n. 129, tab. LXXV, fig. 27.

Ex apographo meo:

mini tule[---]

Notanda ratio scribendi elegans nec non oblonga.

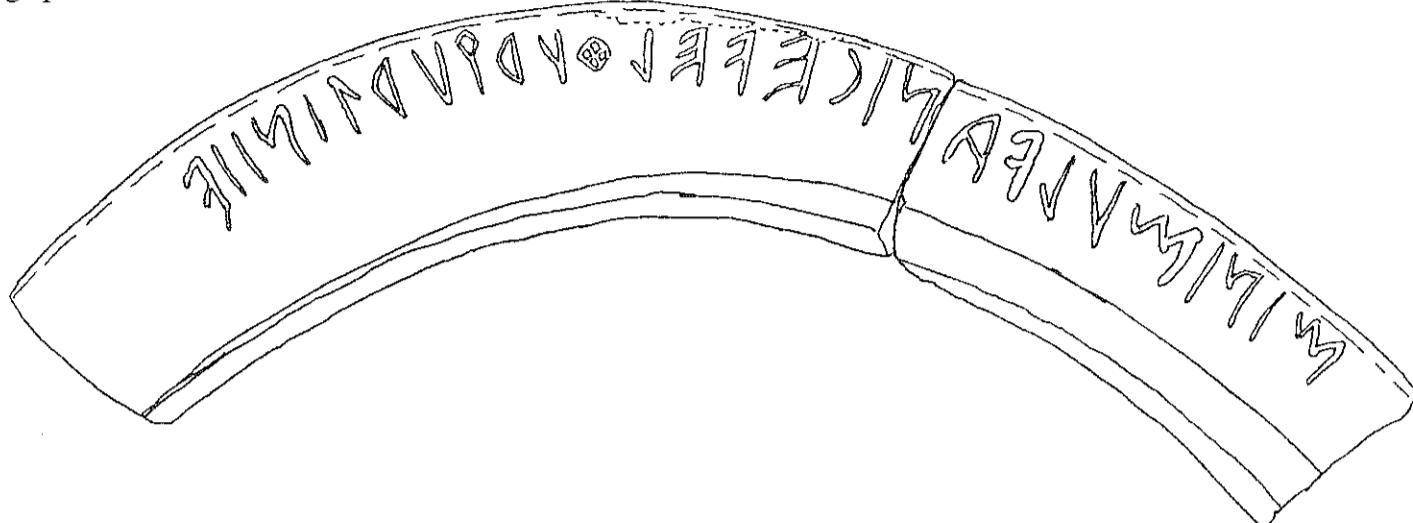
tule[---] probilis praeomen vel nomen gentilicium (e.g. cf. *tulumnes* in CIE 6419 et 6454, nec non nomina Latina *Tullus*, *Tullius*) quam verbum quoddam proximum notionis "limitationis" (cf. *tular*).

6451 Paterae Etrusci-Corinthii generis oris fragmenta duo inter se coniuncta (cm 13 x 3); in I/ et in E/, fasciae vernicio fusco obductae. Nn. effos. VTP 221 + x36. Priori parti VI saec. a.Ch.n. vas tribui potest.

Inscriptio in externo vasis, paulo sub ore, ante cocturam picta vernicio albo evanido. Alt. litt. 0,9 (tab. XV).

PALLOTTINO, *StEtr*, XIII, 1939, p. 463, n. 10; VETTER, *Glotta*, 34, 1955, p. 53, n. 10; MARTELLI-ANTONIOLI, *StEtr*, XXXIX, 1971, p. 357, n. 39; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 72, n. 102; RIX, *ET*, Ve 3.14; MARAS, in COLONNA, *Portonaccio*, p. 271, n. 363, tab. LXXIX, fig. 29.

Ex apographo meo:

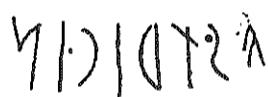
mini mulvanice velθur qurtiniie

6452 *Oinochoes ex bucchero nigro lucido humeri fragmenta duo inter se coniuncta (cm 15,5 x 3,5). Nn. effos. VTP 242-243. Vas priori parti VI saec. a.Ch.n. tribuendum.*

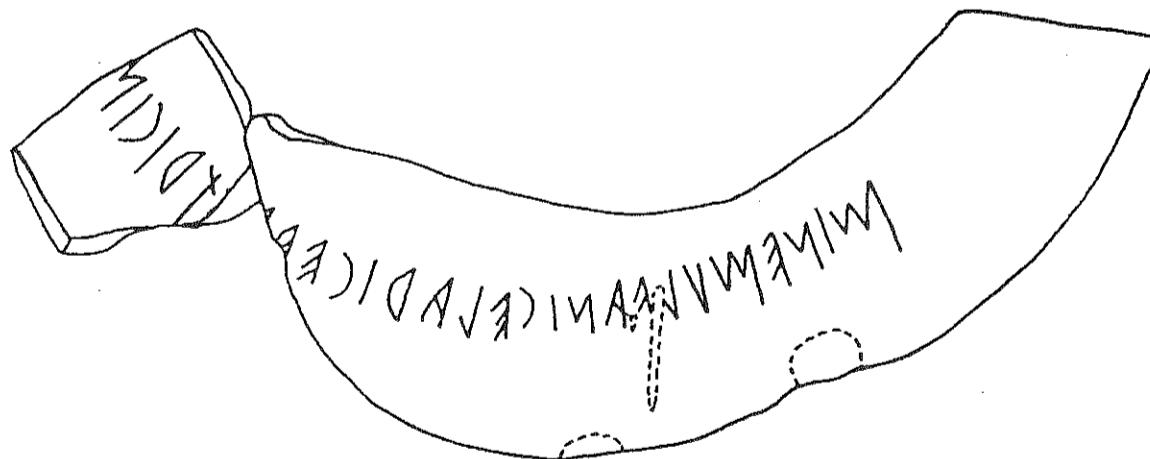
Inscriptio in externo, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 0,6-1,1 (tab. XIV).

PALLOTTINO, *StEtr*, XIII, 1939, p. 461, nn. 6 et 7; BUONAMICI, *StEtr*, XVI, 1942, p. 292, n. 54; SLOTTY, *Beiträge*, p. 191 et 193; VETTER, *Glotta*, 34, 1955, p. 52, n. 6, et p. 53, n. 7; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 74, n. 116; RIX, *ET*, Ve 3.15 et Ve 3.40; MARAS, in COLONNA, *Portonaccio*, p. 270, n. 223, tab. LXXVIII, fig. 30.

Ex apographis in *StEtr*:

Ex apographo meo:

mine mulvanice larice v̄es.tricin[as -² -]

Omnis auctores lectiones discrete exhibent, scil. *mine mulvanice larice v-[- -]*, et *[- -]estrincin[- - -]*, ex eo quod duo fragmenta inter se coniungenda non intellexerunt. Primae duae litterae alterius fragmenti, visibles ex apografo in *StEtr*, sunt hodie dilapsae novae fracturae causa.

Littera *s* vel *s* ad terminationem nominis gentilicii pertinens for-

tasse conicienda in spatio lacunae (cf. autem CIE 6451 et vide titulum sequentem 6453).

larice v̄es.tricin[ ] fortasse vir est idem ac qui memoratur in CIE 6407.

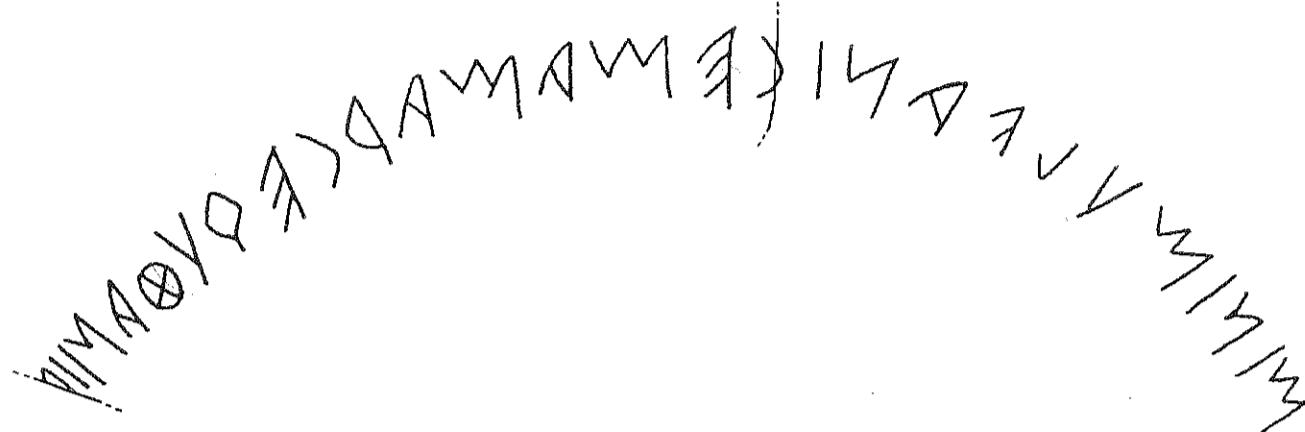
mine] cf. CIE 6412, 6454 et 6456.

6453 Calix lacunosus ex *bucchero* nigro non lucido, in E/ tribus lineis ante cocturam incisis exornatus. N. effos. VTP 239. Priori parti VI saec. a.Ch.n. vas tribui potest.

Inscriptio in externo, sub lineis incisis, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 0,6-1,0 (tab. XV).

PALLOTTINO, *StEtr*, XIII, 1939, p. 458, n. 3; SLOTTY, *Beiträge*, p. 191; VETTER, *Glotta*, 34, 1955, p. 51, n. 3; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 72, n. 105; RIX, *ET*, Ve 3.12; MARAS, in COLONNA, *Portonaccio*, p. 264, n. 85, tab. LXXV, fig. 26.

Ex apographo meo:

mini mulvanice mamarce quθanii[s ?]

Postrema littera haud dubie est *e*; sicut in titulo praecedente fortasse in lacuna fuit littera *s* vel *ſ* ad terminationem nominis gentilicium pertinens (cf. autem CIE 6451).

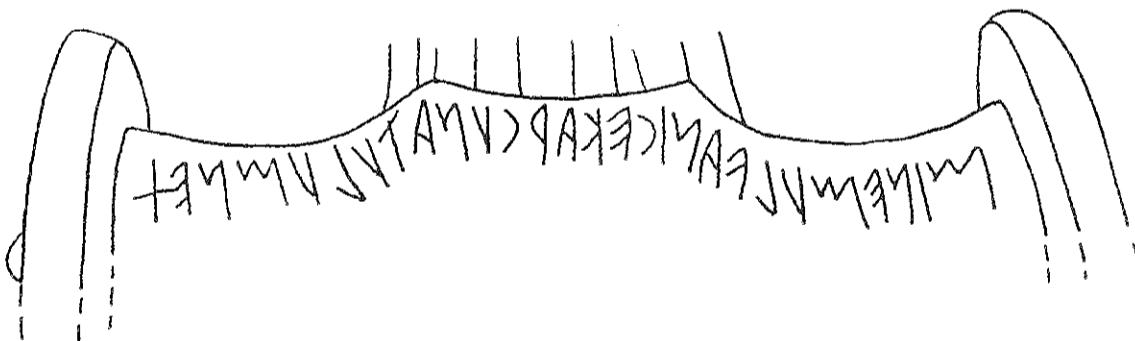
6454 Magna *oinochoe trilobata* lacunosa, ex *bucchero* nigro lucido (alt. 42, diam. oris 18,5). Forma ovo similis cum labio reflexo, in externo signato a levi funiculo ectypo. In pariete, apud humerum et apud fundum, fasciae duo ectypae. In inferiore parte ansae *a rotelle*, compositae e fasce resticulorum, est brattea eminens cum clavis fictis in forma capitis hastae. Fragmenta vasis in area "Z" effossionis inventa sunt. N. effos.

VTP 222. Priori parti VI saec. a.Ch.n. vas tribuerim.

Inscriptio super caput ansae in spatio inter rotulas, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 0,6-0,7 (tab. XVI).

PALLOTTINO, *StEtr*, XIII, 1939, p. 457, n. 2; SLOTTY, *Beiträge*, p. 191; TLE, 36; VETTER, *Glotta*, 34, 1955, p. 50, n. 2; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 71, n. 98; RIX, *ET*, Ve 3.6; MICHELLI, in *Città d'Etruria*, p. 45 sq., n. I.F.1.1; MARAS, in COLONNA, *Portonaccio*, p. 267, n. 210, tab. LXXVII, fig. 29.

Ex apographo meo:

mine mulvanice karcuna tulumnes

Notandum usus syllabae *-cu-* potius quam *-qu-*. Nomen gentilicium *tulumnes* idem ac nomen regis Veientis Laris Tolumnii saeculi V a.Ch.n. (de quo vide LIV. IV, 17 sqq.); etiam cf. CIE 6419 et Latinas inscriptiones ILLRP 64, e *Portonaccio*, et 237, e *Campetti*. PA. opinatus est praenomen *Karcuna* esse "preziosità onomastica di una grande famiglia".

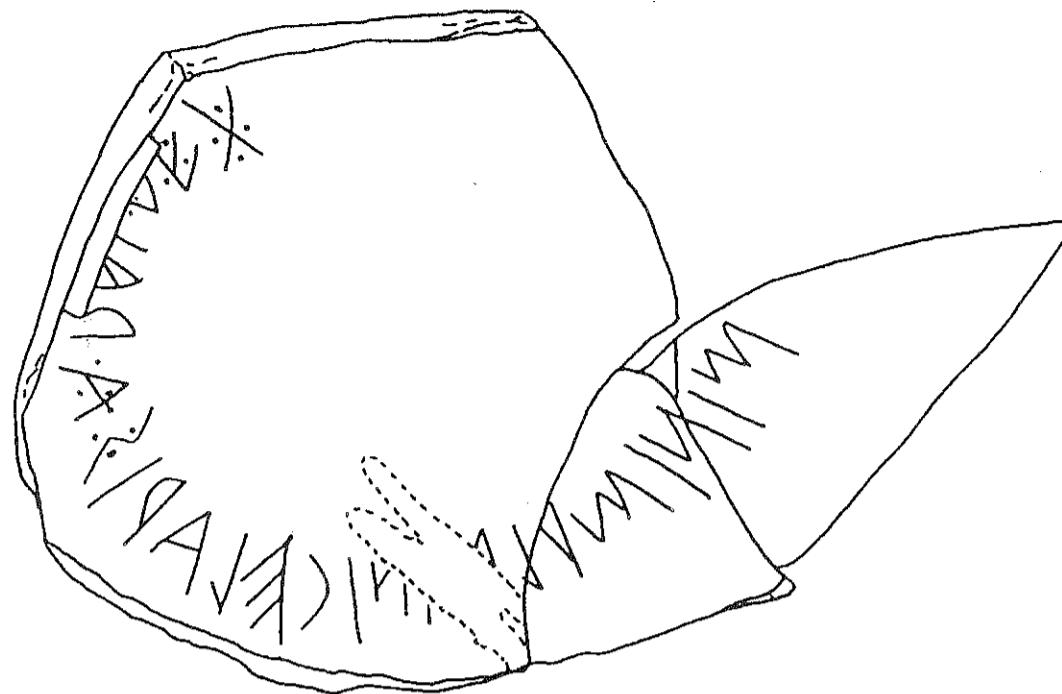
6455 Cantharus lacunosus ex *bucchero* nigro lucido in brevi pede modanato insistens (diam. pedis 11), forma RASMUSSEN, *kantharos 4b*; servatur fundus cum parte parietis (cm 8,6 x 13,5; alt. max. serv. 6). Fragmenta in area "Z" effossionis inventa. N. effos. VTP 241. Priori parti VI saec. a.Ch.n. vas tribui potest.

Inscriptio in interiore vasis ductu circulari, post cocturam, sca-

riphata. Alt. litt. 0,9-1,2 (tab. XV).

PALLOTTINO, *StEtr*, XIII, 1939, p. 459, n. 4; BUONAMICI, *StEtr*, XVI, 1942, p. 290, n. 51; SLOTTY, *Beiträge*, p. 27, n. 40, et p. 192; VETTER, *Glotta*, 34, 1955, p. 51, n. 4; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 72, n. 103; DE SIMONE, *ParPass*, XLIV, 1989, p. 269, adn. 36; RIX, *ET*, Ve 3.8; MARAS, in COLONNA, *Portonaccio*, p. 264, n. 118, tab. XXVI, fig. 27.

Ex apographo meo:

mini mulyanice lari.s. .a.pai.e..s.

Nota syllabica interpunktionem. Littera vigesimasecunda potest esse *i* aut *l*; de paenultima littera maluerim lectionem *e* potius quam *v*.
apaiaeſ [ ] *apaies* (de Simone, qui opinatus est errorem perscriptio-

nis fuisse); de nomine gentilicio *apaiaeſ*, cf. *apaiatrus* Tarquiniis IV saec. a.Ch.n. (CIE 5451a-b).

6456 Calicis (aut paterae ansatae) altus pes ex *bucchero* nigro lucido, cavus in cylindri forma, cuius superior pars et basis nunc desunt (alt. max. serv. 16,5). Pes in forma tubae, scapo coniunctus crepidine denticulata. In exteriore scapi sunt vestigia trium anulorum obductorum, cuius caesura triangula cum angulo denticulato; in superiore parte scapi series lineolarum serpentium, in inferiore series litterarum *r* dextrorsum. Vas in area "Z" effos-sionis inventum. N. effos. VTP 519. Priori parti VI saec. a.Ch.n. tribuendum.

Inscriptio in media parte scapi, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 0,6-1,3 (tab. XV).

PALLOTTINO, *StEtr*, XIII, 1939, p. 455 sq., n. 1; BUONAMICI, *StEtr*, XVI, 1942, p. 289, n. 48; SLOTTY, *Beiträge*, p. 27, n. 39, et p. 192; VETTER, *Glotta*, 34, 1955, p. 50, n. 1; TLE, 35; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 71, n. 97; COLONNA, in *Civiltà*, p. 277 sq., n. 10.19.2; BOITANI, *La Tomba François di Vulci. Cat. della Mostra*, Roma, 1987, p. 234, n. 95; CRISTOFANI, in AA.VV., *La Grande Roma dei Tarquini*, Roma, 1990, p. 19, n. 1.2; RIX, *ET*, Ve 3.11; MARAS, in COLONNA, *Portonaccio*, p. 262 sqq., n. 82, tab. LXXIV, fig. 26.

Ex apographo meo:

mine muluv[an]ece .a.vile vipiie.n.na.s.

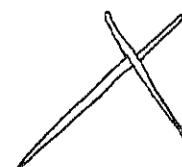
Nota syllabica interpunktionem.
Inscriptio iam celeber causa agnitionis nominis Auli Vibennae, fratri Caelii, qui est heros Volcentanus praesens in scaenis pictis Volciis in sepulcro *François* (CIE 5273); de duobus fratribus, qui venerunt Romanum cum Maxtarna, futuro rege Servio Tullio nuncupato, cf. CRISTOFANI 1990, ubi aliam bibliographiam invenies.

6457 Paterae fundus ex *bucchero* nigro lucido (diam. pedis 5,7). VI saec. a.Ch.n. vas tribuendum.

In interiore paterae crux ante cocturam scariphata (alt. 3) (tab. XV).

MARAS, in COLONNA, *Portonaccio*, p. 262, n. 45, tab. LXXIV, fig. 26.

Ex apographo meo:

Vas exornatum lineis et fascis vernicio fusco obductis. De forma, cf. A.M. BIETTI SESTIERI (ed.), *La necropoli laziale di Osteria dell'Osa*, Roma, 1992, p. 868, n. 16, fig. 3c.103. Aryballus in sepulcro *a camera* n. 863 coemeterii, cui nomen est *Casale del Fosso* inventus, exeunti VII saec. a.Chr. tribuendus est.

Nunc servatur Romae, in Museo Villae Papae Julii, ubi propo-

nitur. N. inv. 36301.

In medio parietis, litterarum ordo pictus, inter duas lineas, eodem vernicio ceterae exornationis. Alt. litt. 1,2 (tab. XXIII).

BURANELLI, *StEtr*, XLVII, 1979, p. 317 sq., n. 28; PANDOLFINI, *Alfabetari*, p. 32 sq., tab. XI; RIX, *ET*, Ve 9.3; BAGNASCO GIANNI, *Oggetti*, p. 129 sq., n. 109; BURANELLI - DRAGO - PAOLINI, in BARTOLONI (ed.), *Le necropoli arcaiche di Veio. Giornata di studio in memoria di M. Pallottino*, Roma, 1997, p. 83, tab. VIII, b.

Ex apographo meo:

a b d e v χ s r o q o h θ s s p §

Tertiae litterae lectio *d* (RIX) putanda coniectura, ut omnes aliae lectiones: *c d* (PAN.), *Ω* (BAG.); fortasse littera legenda *p*. Haec scriptura habet momentum modo symbolicum sive exorna-

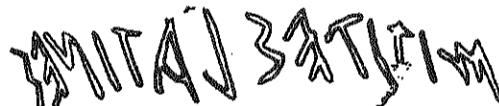
tionis: litterarum ordo videtur esse ex memoria relatus, sine ullo exemplo transcribendo (BU.), cum signa conexa essent ex forma potius quam ordine.

6671 Amphoriscus globosus ex *bucchero* cinereo (alt. 11, diam. max. 6,3); pro forma cf. RASMUSSEN, *amphora* 1b, tab. 2. Inferior pars vasis exornata serie linearum verticalium incisorum; in ansis lineae binae verticales incisa. Amphoriscus inventus a. 1888-89, in effossionibus actis F. Vespignani curante, nomine Imperatricis Brasiliae, in coemeterio sito in colle cui nomen est *Picazzano*. Vas erat inter instrumenta sepulcri *a camera* n. XVII coemeterii, una cum vasis ex *bucchero* et Etrusci-Corinthii generis, praeter hastam (sive hastas) quae demonstrat defunctum esse marem nec non optimatem. Omnia instrumenta exeunti VII-ineunti VI saec. a.Chr. tribuenda, Romae in Museo «L. Pigorini» servata. N. inv. 70779.

Inscriptio in collo vasis ductu leviter ascende, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 1,1 (tab. XXIII).

LANCIANI, *NS*, 1889, p. 61; BUONAMICI, *StEtr*, V, 1931, p. 555; BUONAMICI, *EE*, p. 82; *NRIE*, 842; PALM, *OpuscArch*, VII, 1952, p. 57, n. 8, tab. V; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 75, n. 125; RIX, *ET*, Ve 2.4; BAGNASCO GIANNI, *Oggetti*, p. 133, n. 113.

Ex apographo meo ex imagine photographice expressa desumpto:

mi titeſ latines

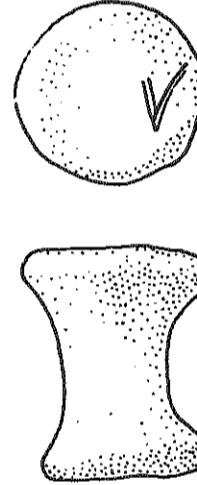
Pro littera *s* serpens, ex quattuor lineis perfecta, cf. e.g. CIE 6416, 6710 et 6713.

6671bis Sucula integra ex *impasto* fusco (alt. 3,6; diam. 3,0), ex forma cylindrica cum capitibus planis, in sepulcro DD 17-18 A coemeterii cui nomen est *Quattro Fontanili*, una cum aliis septem suculis similibus. In supellectile sunt (nn. inv. 60573-60585): paterae, urceus et vas *q. d. biconico* ex *impasto*; fibula, armillae nec non anuli fragmentaque ex aere; nonnulla grana ex electro, *pasta vitrea* et crystallo (VI.-RI.). Sepulcrum omnino priori dimidio VIII saec. a.Chr. tribuendum (BAR.). Omnia instrumenta servata in repositis Musei Villae Papae Julii. N. inv. 60578.

In base suculae signum *V* simile scariphatum. Alt. 1,0.

VIANELLO - RIDGWAY, *NS*, 1963, p. 165, f, fig. 58, f; BARTOLONI, *Atti del II Congresso Internazionale Etrusco. Firenze 1985*, Roma 1989, p. 118, adn. 8.

Ex apographo in NS:

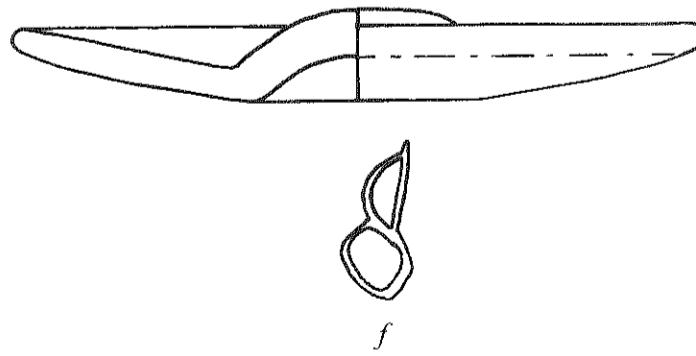

6671ter Phiale ex *bucchero* cinereo (diam. 9,2), quae fortasse pro operculo amphorae adhibita est (CL.-B., DRA.), in altero loculo sepulcri NN OO 16 coemeterii *Quattro Fontanili* nuncupati, una cum aliis vasis ex *bucchero* (urna, amphora, *skyphos*; nn. inv. 60910-60912). Sepulcrum exeunti VI-ineunti V saec. a.Chr. tribuendum. Omnia instrumenta servata in *Civita Castellana* in Museo Agri Falisci. N. inv. 60913.

In fundo vasis sub umbilico littera *f* simile scariphata. Alt. 2,1 (tab. XXVI).

CLOSE-BROOKS, *NS*, 1963, p. 265, d, fig. 127, d; DRAGO, in *Etrusca et italica. Scritti in ricordo di M. Pallottino*, Pisa, 1997, p. 258, adn. 49.

Ex apographo Maras:

M.T.D.S.-D.F.M.

6672-6673 Inscriptiones quae adsunt in vasis inventis in effossionibus actis aa. 1881-82, R. Lanciani curante, in tumulo dicto di Monte Aguzzo, apud Formello (cf. TH. MOMMSEN, *BullInst*, 1882, p. 91 sqq.). In instrumento erant vasa ex *impasto*, ex *bucchero*, Etrusci-Corinthii generis, Itali-geometrici generis et alia alteri parti VII - ineunti VI saec. a.Ch.n. tribuenda.

6672 Aryballus Etrusci-Corinthii generis (alt. 3,5; diam. oris 1,9); in corpore vasis fasciae et radii subrubro colore picti sunt et ornatio «*a squame*» scariphata. Vas olim erat in collect. Chigi, quo pervenerat ex effossionibus actis a. 1881. Nunc servatur Romae, in repositis Musei Villae Papae Iulii. N. inv. 41619. Exeunti VII - ineunti VI saec. a.Ch.n. tribui potest.

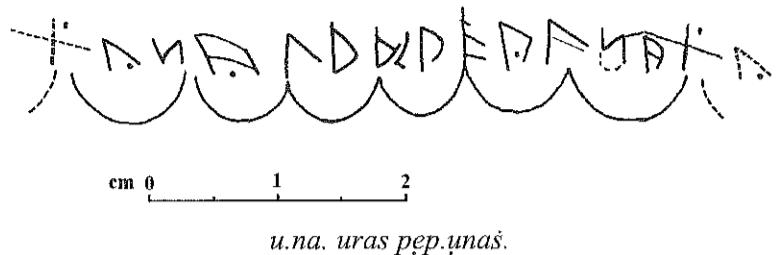
Inscriptio in ventre vasis ductu dextr. inverso, post cocturam, scariphata; litterae haud semper inversae. Alt. litt. 0,4 (tab. XXIV).

6673 Parva amphora globosa ex *bucchero* nigro lucido (alt. 17,8; diam. oris 9,5; diam. pedis 6), cf. typum RASMUSSEN, *amphora 1d*, tab. 4. Ornatio scariphata constat ex linea *a zig-zag* in humero et ex duobus paribus linearum incisarum in ventre vasis. Amphorula inventa in effossione acta a. 1882, mense Ianuario, in conclavi intimo sepulcri, una cum celeberrima «*Olpe Chigi*», cui conexa erat in instrumento funebri alti dignitatis gradus. Nunc proponitur Romae in Museo Villae Papae Iulii. N. inv. 22678. Alteri parti VII saec. a.Ch.n. tribuerim.

Ex apographo meo:

MARAS, *StEtr*, LXX, 2004, p. 290 sqq., n. 19.

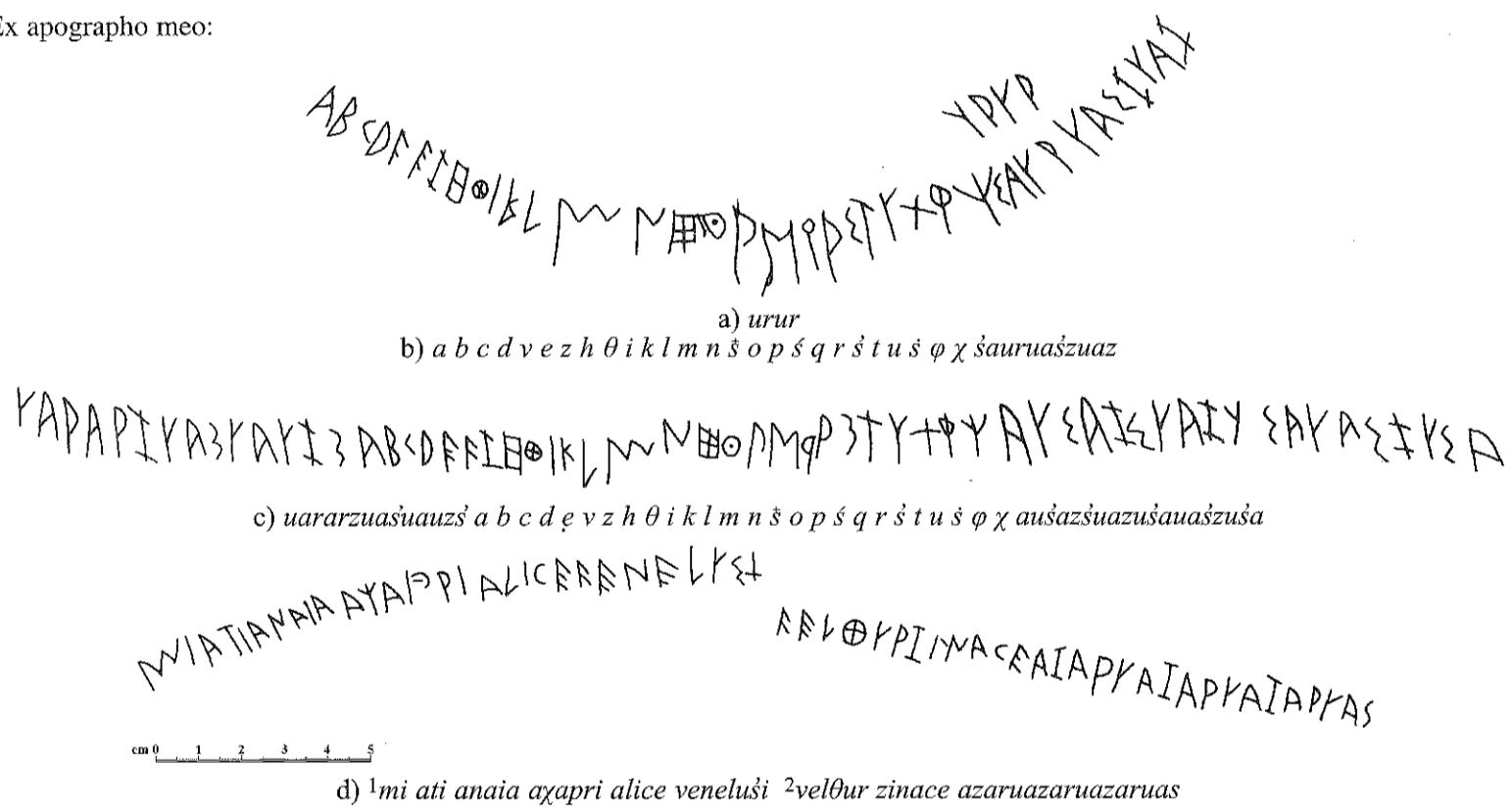
Ex apographo meo:

Undecima littera legi quoque potest *y*, secunda autem lineola transversa, ut opinor, per errorem scariphata.

In externo vasis, in collo et in ventre, quattuor inscriptiones ductu dextr., post cocturam, scariphatae. Alt. litt. 0,6-1,5 (tab. XXV).

MOMMSEN, *BullInst*, 1882, p. 91 sqq.; TORP, *Etruskische Beiträge*, Leipzig, 1902-03, II, p. 16; BUONAMICI, *EE*, p. 108, tab. III; NRIE, 841; TLE, 49; DE SIMONE, *StEtr*, XXXIV, 1966, p. 400, n. 3; COLONNA, *RM*, 82, 1975, p. 184, n. 1; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 76, n. 127; CRISTOFANI, in *Civiltà*, p. 87, n. 3.8; PANDOLFINI, *Alfabetari*, p. 24 sqq.; RIX, *ET*, Ve 3.1+6.1+9.1+9.2; BAGNASCO GIANNI, *Oggetti*, p. 134 sq., n. 115.

Aliae lectiones:

- 1) *urur / a b c d v e z h θ i k l m n s o p ś q r s t u š φ χ ſ a u r u a ſ z u a z \ u a r a r z u a ſ u a u z s a b c d v e z h θ i k l m n s o p ś q r s t u š φ χ a u ſ a z ſ u a z u a ſ u a ſ z u a ſ a* (TLE);
- 2) *urur ba b c d v e z h θ i k l m n s o p ś q r s t u š φ χ ſ a u r u a ſ z u a z cuararzuasuauzss a b c d v e z h θ i k l m n s o p ś q r s t u š φ χ ſ a u r u a ſ z u a z u a ſ a* (Agostiniani);

Cognovi manus dumtaxat duas quae exaraverunt litteras. In titulis b) et c), littera *z* habet lineas transversas descendentes et secantes; littera *a* habet laevam lineam arcuatam et lineam transversam alias ascendentem, alias descendenter; ocellus litterae *r* angulosus. Contra in inscriptione d) littera *z* habet lineas transversas libratas et positas in duabus extremitatibus lineae verticalis; littera *a* habet formam triangulam et lineam transversam modo leviter descendenter; litterae minores omnino sunt quam in aliis inscriptionibus. In omnibus communis usus litterae *s* lineis quattuor perfectae, at ea tribus lineis perfecta appetit modo in fine inscriptionis d).

ś φ χ auſazſuažauašzu *mi atianaia a xpri alice veneluši* *evelθur zinace azaruazaruazaruas* (ThLE);

- 3) *mi atianaia a xpri alice veneliši velθur zinace* (Agostiniani);
- 4) *mi atianaia a xpri alice veneliši velθur zinace azaru azaruuaš urur / a b c d v e z h θ i k l m n s o p σ q r s t u š φ χ / auruaszuaz uararzuasuauzss a b c d v e z h θ i k l m n s o p σ q r s t u š φ χ ausazſuažauazusa* (RIX, ET, Ve X.1).

Notanda in inscriptione a) emendatio litterae *k* in priorem *l*, quae post litteram *i* perperam scripta erat.

Series litterarum quae praecedunt litterarum ordines in a), b) et c) illaque concludens inscriptionem d) constant e consonanti repetitione, quae significat quasi magicum carmen, ex typo “*abracadabra*” (BUON.).

De *a xpri*, cf. CIE 10017; de voce ...*azarua...*, cf. voces *zarve* (in Libro Linteo Zagrabiensi, r. IX.1, IX.8 [RUNES, *StEtr*, IX, 1935, p. 426]), *aizaruva* (CIE 10447 [RUNES]), *azau* (CIE 6328 [BAG.]), *zarua* (CIE 6311b), *azaru* (RIX, ET, TC, r. 38).

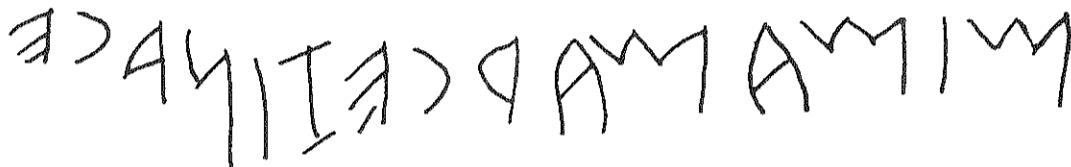
[- - -]m n š q u p š q r s t u χ φ [?] [- - -]m n š o u p š q r s t u χ φ (De Santis, Pandolfini, Rix), [- - -]m n š q (vel h) u p š q r s t u χ φ [- - -] (Bagnasco Gianni).
 [- - -]lana [- - -]lana (De Santis), [- - -]χana (Rix), [θum]lana (Bagnasco Gianni).
 [- - -]l acila [- - -]xacila (De Santis, Bagnasco Gianni), [- - -]l acila (Rix).
 [- - - m]laka×[- - -] [m]lakas (omnes).

Probabiliter inscriptiones b) et d), in altero latere vasis idem spatium tenentes, eaedem sunt: [θum]lana (BAG.), etsi tertia littera servata potest legi atque š. In litterarum ordine, coniecta littera o habet formam quadrangulam inconcinnam et in medio secta est a lineola recta; series ...š q... videtur emendata in priorem litteram m, quae quoque scariphata super litteram r (BAG.). Nota c) videtur postrema pars inscriptionis cuiusdam: prima littera servata potest esse i aut r. Inscriptiones e) et f) scariphatae videntur non ab eodem scriptore qui alias exaravit.

6675-6709 Inscriptiones notaeque, quas infra nn. 6675-6709 componui, in variis locis agri Veientani inventae sunt.

6675 *Oinochoe* ex *impasto* fusco in pede insistens, ansa carens (alt. 20,5; diam. pedis 4,8). Exornatio sub-geometrici generis in toto corpore vasis, post cocturam, scariphata: in medio est miles barbatus sine armis cum casside cristata et cinctura, dextrorsum movens ad equum obvium; in altero latere expressa ibex foemina (vel capra) pullum lactans, super qua duae ardeae volant. Humerus

Ex apographo Jucker:

mi mamarce zinace

De usu pronominis *mi* (fortasse *mi(ni)*) cum verbo activo cf. RIX, ET, Cr 3.20; etiam vide CIE 6449 et 6673.

6676-6701 Inscriptiones quae adsunt in vasis repertis a viris doctis rerum antiquarum Ludi Britannici Romani, una cum voluntariis ex G.A.R., in effosionibus actis a. 1965; omnes erant in antiqua fartura structurae cuiusdam semi-subterraneae quadrangulae e saxis perfectae. In eo loco probabiliter villula rustica aut alia sedes agrestis fuit (cf. G. COLONNA, *Città e territorio nell'Etruria meridionale*, in AA.Vv., *Crise et transformation des sociétés archaïques de l'Italie antique*, Roma, 1990, p. 16): M. Torelli putat illic esse locum sacrum Statae Matri dicatum (StEtr, LXIV, 1998, p. 130 sqq.).

Antiquiora reperta alteri parti VI saec., recentiora autem ineunti IV saec. a.Ch.n. tribuenda. Fragmenta nunc in *Civita Castellana*, in Museo Agri Falisci servata, sine numero inventarii: in scidis rettuli numerum ex effosionis inventario (n. effos.). Cf. nuperrime TORELLI, StEtr, LXIV, 1998, p. 117 sqq., ubi aliam bibliographiam invenies.

6676 Patera lacunosa ex *bucchero* in brevi pede insistens (diam. oris 26,4). N. effos. CPR B 1. Alteri parti VI saec. a.Ch.n. vas tribuendum.

Inscriptio sub pede ductu circulari, post cocturam, scariphata. Alt. litt. 1,4 (tab. XXVI).

TORELLI, StEtr, XXXVII, 1969, p. 324, n. 1; MURRAY-THREIPiLAND, PBSR, XXXVIII, 1970, p. 73, C, fig. 4, C 6; AGOSTINIANI, *Iscrizioni*, p. 75, n. 126;

ornatus lineis punctisque (*denti di lupo*); in medio collo est *palmetta fenicia*. *Oinochoe* nuper acquisita a Martin von Wagner Museum in Wirzeburgo (Segoduno), origine dicta ab *Isola Farnese*. N. inv. H 5724. Alteri parti VII saec. a.Ch.n. vas tribuendum.

Inscriptio in humero vasis super figuram militis et equi, una cum ornatione, scariphata. Alt. litt. 0,7-1,5 (tab. XXV).

JUCKER, *Quaderni Ticinesi di Numismatica e Antichità Classiche*, 10, 1981, p. 31 sqq.; WEHGARTNER, CVA. Würzburg, 3, München, 1983, tab. III; MARTELLI, StEtr, L, 1984, p. 301; RIX, ET, Ve 6.2; COLONNA, *Pittore veiente*, p. 167, adn. 21.

PIANU, in *Civiltà*, p. 316, n. 13.1.1.1, tab. XI; RIX, ET, Ve 2.7; TORELLI, StEtr, LXIV, 1998, p. 128 sq.

Ex apographo meo ex imagine photographice expressa desumpto:

mi larisal pataras

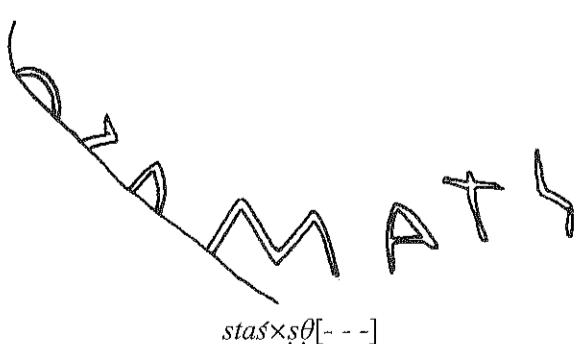
mi larisal pataras [-] milarisalpataras (Torelli), milarisalpataras (Pianu), mi larisa pataras (Rix).

6677 Patera lacunosa ex *bucchero* praecedenti similis; in interno pedis circulum radiatum scariphatum. N. effos. CPR B 7. Alteri parti VI saec. a.Ch.n. tribuenda.

Inscriptio in externo, post cocturam, penitus scariphata. Alt. litt. 0,9 (tab. XXVI).

TORELLI, StEtr, XXXVII, 1969, p. 324, n. 2; MURRAY-THREIPiLAND, PBSR, XXXVIII, 1970, p. 73, C, fig. 4, C 9; PIANU, in *Civiltà*, p. 316, n. 13.1.1.2; RIX, ET, Ve 0.8; TORELLI, StEtr, LXIV, 1998, p. 130 sqq.

Ex apographo meo ex imagine photographice expressa desumpto (vide in latere):

stas×sθ[- -]

CORPUS INSCRIPTIONUM ETRUSCARUM

ACADEMIIS LITTERARUM BORUSSICA ET SAXONICA
LEGATUM

C A R O L U S P A U L I
PRIMUM EDIDIT

VOLUMINIS ALTERIUS

INSTITUTI STUDIIS ETRUSCIS ET ITALICIS PROVEHENDIS
ET
ACADEMIAE SCIENTIARUM BEROLINENSIS
COMMUNI OPERA ET STUDIO RESUMPTI PROLATIQUE

ITALICO SCIENTIIS PERVESTIGANDIS CONSILIO
MUNIFICE ADIUVANTE

POST OBITUM EDITORUM PRIORUM
IACOBO DEVOTO ET MAXIMO PALLOTTINO
CURANTIBUS

SECTIONIS I, FASCICULUM 4 (Tit. 5607 — 6324)

NONNULLIS SCIDIS USUS
IULII BUONAMICI ET MAXIMI PALLOTTINO
EDIDIT
MAURUS CRISTOFANI

I - TITULI

FLORENTIAE MCMLXX

PYRGHI

Coloniae maritimae quam Romani III saeculo a. Ch. n. deduxerunt quamque in situ urbis Caere portus posuere, Pyrgi (Πύργοι) nomen fuit. Gracum nomen nulla alia ratione intelligere datur nisi conjectemus Caeritum portum Gracco et Etrusco nomine simul viguisse¹. Pyrgi Veteres, ut Vergilium gravissimum atque fide dignissimum auctorem sequamur (*Aen.*, X, 184), Pyrgi de quibus apud Servium legimus « castellum nobilissimum fuit eo tempore quo Tusci piraticam exercuerunt » (*ad loc.*), XII Km. circiter ab urbe Caere, si occidentem solem spectamus, in promuntorio positi erant, maris opera admodum exeso, in quo Castrum Sanctae Severae firme institui et secundum sinum maris, quem promuntorium ipsum a septentrionibus protegit. Urbi Caere via ampla atque bene fondata Pyrgi coniungebant iuxta quam, hic illic, sepulcreta surgebant². Oppidi domus, certis legibus descriptae, ut videtur, vias directo transversas spectabant. In parte quea Caere versus spectat, fanum illud erat, quod Graeci scriptores Leukotheae vel Eilethyiae dicatum³ et a Pelasgis conditum esse tradunt⁴. Quod fanum, anno 1956 agnatum, ab anno 1957 Instituti Etruscorum Studiorum Romanae Universitatis (*Istituto di Etruscologia e Antichità Italiche*) et Soprintendenza alle Antichità dell'Etruria Meridionale curis et impensis, Maximus Pallottino eruit, Johanne Colonna assidue curante⁵. In litteris antiquis de urbe capta, de fano direpto, de Caeritum inde insequente clade narratur, quam anno 384 a. Ch. n. Dionysius intulit cum, navibus infestis, in Corsicam invexit⁶. Cum eo loco effossum est, exploratum est etiam ea tamen tempestate, haud ingentia damna fuisse quae fano illata essent; saeculo III ineunte vero funditus eversus est, fortasse cum, rebus in peius ruentibus, anno 273 a. Ch. n., Romani dimidia Caeritum agri parte cum litore potiti sunt⁷. In Tuscis castelli ruderibus, per Romanos colonos, Pyrgi Novi surrexerunt, minores quam Veteres: nam in promuntorio uno se extenderunt, quorum haud sphenndae moenium reliquiae rectis angulis, ex polygonalibus iisdem immanibus calcareis saxis, extant, fortasse quattuor portis instructorum, quarum tres in lucem adductae sunt. Quod pertinet

ad religiones, fani vitam usque ad Augusti aetatem, cultu per quam tenui porrexerunt. In hac fani area effodienda exploratum est: duae ingentes eademque appositae deorum sedes, mare specantes, floruisse, quarum altera, minore magnitudine (B), una tantum cella cum portico in fronte et peristilio, ut videtur, praedita, exenti VI saeculo a. Ch. n. tribuenda, altera (A), tribus cellis et dodecastyla portico, ex genere Tuscanico, quod dicunt, grandior eminebat, quae intra 475 annum et 450 annum a. Ch. n. aedificata esse videtur. Alteri parvum saeptum cum ara et sacro puto adiacet (« area C »).

Ex inscriptionibus quae hoc usque Pyrgis repertae sunt, sive in ipsa urbe, sive in fano, si excipias nonnullas in rebus quae ad instrumenta pertinent incisas, amplissimae videntur laminae ex auro et ex aere quae conquisitae sunt anno 1964 in magno quodam acervo architectonicae materiei, quae tristia aedium spolia sunt, quaeque pie, prima dimidia saeculi III parte, composita atque sepulta fuerint⁸. Tituli, in laminis graphio incisi, a Maximo Pallottino editi⁹, qui ad fani tabularium pertinere videntur, permagni momenti sunt ex inscriptionibus Etruscis hoc saeculo repertis, quia de Etruscorum historia atque institutis nos certiores faciunt. Tituli in lamellis aureis incisi, vero, qui V saeculo a. Ch. n. ineunti tribui possunt, Tiberium Veliana memorant: ex tribus amplissimis appetit titulus Poenice inscriptus: nam primum documentum Poenicum in Etruria inventum est quod Etruscis aliquid rationis cum Carthaginiensibus fuisse confirmat. In quo titulo Tiberius Veliana Caeritum rex (*mlk 'l kysry*) dicitur, unde certe deduci potest Pyrgos cum Caeritum populo coniunctos esse. Cum titulus longior Etrusce inscriptus cum titulo Poenico congruat, exemplum hoc « bilingue » quod dicitur considerari potest¹⁰. Quae quidem inscriptiones, cum Pyrgis Leukotheam, Eilethyiam, Silvanum atque Patrem Pyrgensem cultos esse constat, tum documentum sunt etiam deam Etruscam *Uni*, deam Poenicanam *Astarte*, fortasse *Tinia* et *Thesan* pro diis habitos esse.

J. COLONNA

¹ Ita ut Agyllae-Caere accidit. Nomen Etruscum mihi videtur, tempore progrediente, evanuisse, quod quidem nonnullis Etrusci aripelagi insulis obtigisse constat (A. SOLARI, *Topografia storica dell'Etruria*, II, Pisa, 1914, p. 215 sqq.).

² G. COLONNA, *ArchCl*, XIX, 1967, p. 341 sqq.; IDEM, *Quaderni Istituto Topografia Università Roma*, IV, 1968, p. 75 sqq.: in via ille tumulus erat, ad locum qui Montetoto dicitur situs, qui VII saeculo a. Ch. n. pertinere videtur.

³ *Oeconomicon*, II, 1349 b; AELIAN., *var. hist.*, I, 20; POLYAEV., *Strateg.*, V, 2,21.

⁴ STRAB., C 226.

⁵ Renuntiationes quaedam et prima ad haec elementa adiumentaque non-

nulla reperiri possunt in *ArchCl* ab anno 1957 (descriptionem quandam recentem reperies *ibid.*, XIX, 1967, tab. CVIII). Vide quoque *NS* 1959, p. 143 sqq.

⁶ DIOD., XV, 14, 3 et scriptores qui in nota 3 referuntur.

⁷ COLONNA, *ArchCl* XVIII, 1966, p. 101 sq.; DIO CASS., fr. 30 Boissévain.

⁸ COLONNA, *NS* 1959, p. 327, fig. 79 sq.; *StEtr* XXXV, 1967, p. 532 sqq.; *ibid.* XXXVI, 1968, p. 225 sq.

⁹ M. PALLOTTINO, *ArchCl* XVI, 1964, p. 79 sqq.; *StEtr* XXXIV, 1966, p. 172 sqq.; *ArchCl*, XIX, 1967, p. 336 sqq.

¹⁰ Scriptorum collectionem, quae usque ad annum 1966 edita sunt, in *ArchCl* XVIII, 1966, pp. 279-282 reperies.

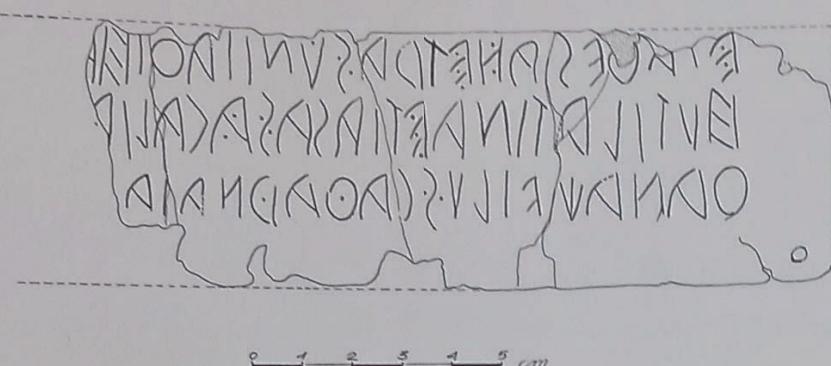
6312-6316 Laminae in fano Iunonis Leucotheae repertae.

6312 Lamina aenea apud subtractiones templi quod A dicitur reperta ($0,05 \times 0,15$; crass. $0,008$). Duo foramina in latere dextro extant ad laminam adfigendam confecta; pars sinistra deest. Nunc Romae in Museo Villae Papae Julii.

Litterae incisae, altæ $0,007 - 0,012$ quæ forma saeculo VI exenti a. Ch. n. tribui possunt. Praeterea interpunctio syllabica ad litteras quæ ad voces singulas pertinent adiacet (tab. CXXXIII).

PALLOTTINO, *ArchCl*, XIX, 1967, p. 336; CRISTOFANI, *StEtr*, XXXVI, 1968, p. 256; *TLF²* 876.

Ex apographo Pallottino:

e.Xaθesan.e.tras.u.niiaθi : hX[- - -]
hutilatinae.tiasa.s.calia[- - -]
θanaxvilus.caθar.naia[- - -]

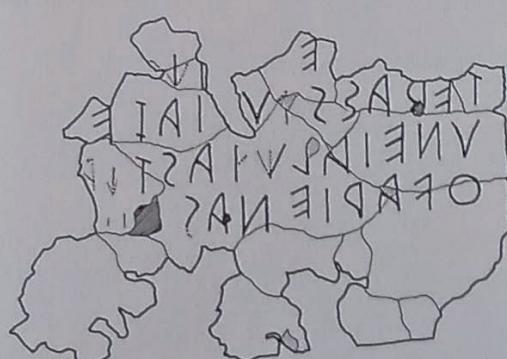
6313-6316 Laminae in eodem loco repertae, scilicet in spatio quod duo templo complectuntur ('area C'), ubi cista tegulis et saxis quadratis aedificata inventa est (ArchCl, XVI, 1964, p. 53 sqq.). Saeculo VI exenti vel saeculo V ineunti a. Ch. n. paleographiae ratione freti eas tribuere possumus (M. PALLOTTINO, *ArchCl*, XVI, 1964, p. 79 sq.; J. HEURON, *JRS*, LVI, 1966, p. 1 sqq.; M. CRISTOFANI, *ArchCl*, XVIII, 1966, p. 103 sqq.) (tab. CXXXIV).

6313 Lamella aenea quæ fracta inventa est, nunc admodum imperfecta, etsi eam in integrum restituere diligenter conatum sit. Nunc in Museo Villae Papae Julii; ab anno 1964 usque ad annum 1966 saepissime vidi et recognovi. Anno 1967 titulus radiographicus perspectum atque expressum est. (tab. CXXXIV).

PALLOTTINO, *StEtr*, XXXIV, 1966, p. 175 sqq.; CRISTOFANI, *StEtr*, XXXV, 1967, p. 517 sq.; *TLF²* 873.

a) fragmentum ex lamina aenea cuius dexter et inferior margines extant, multis pustulationibus repletus (alt. max. $0,09$, lat. max. $0,14$). Alt. litt. $0,008 - 0,010$.

Ex apographo Pallottino me adiuvante delineato:

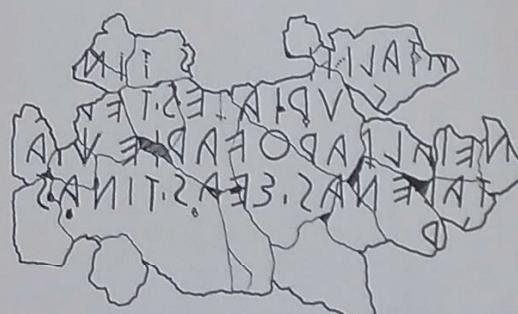

[- - -]
[, .]e [. .]XX[- - -]
teras sKu[.]iase[- - -]
uneial XXas tXX[- - -]
θvarienas[.]X(X) [- - -]

v. 3 teras [ ] teras^[1] (Pallottino); v. 4 uneial [ ] uneial (Pallottino.)

b) fragmentum aeneum priore integrius cuius margo sinister exstat (alt. max. $0,091$, lat. max. $0,155$). Alt. litt. $0,011 - 0,012$.

Ex apographo Pallottino me adiuvante delineato:

[- - -]
[- - -]atalXX(X) [. .]s tin[. .]
[- - -]s[.]uriaXes i ter[.]X
[- - -]neial ¹ Xar ¹ θvariezXa
[- - -]taXenas ¹ θeas ¹ tinas
[- - -]Xr

c) particula aenea quae cum prioribus coniugi non potest
(lat. max. 0,022; alt. max. 0,017) (tab. CXXXIV, 3).

[---?]
[---]ar[---]
[---]X[---]
[---?]

d) particula aenea quae cum prioribus coniungi non potest
(lat. max. 0,015; alt. max. 0,014) (tab. CXXXIV, 4).

[---?]
[---]ra[---]
[---?]

e) particula aenea quae cum prioribus coniungi non potest
(lat. max. 0,19; alt. max. 0,012) (tab. CXXXIV, 5).

[---?]
[---]il[---]
[---?]

f) particula aenea quae cum prioribus coniungi non potest
(long. 0,01) (tab. CXXXIV, 6).

[---?]
[---]a[---]
[---?]

g) particula aenea quae cum prioribus coniugi non potest
(long. 0,008).

[---?]
[---]p[---]
[---?]

Pallottino recte duo fragmenta litteris *a* et *b* notata eidem
laminae tribuit; nam versus quintus fragmenti littera *b* distincti,
qui litteras *Xr* praebet, postremus tituli esse videtur; ideoque
versus quartus fragmenti *a* quarto versui fragmenti *b* respondere
debet.

Cum verborum compositiones et structuras attente investi-
garet, Pallottino hoc modo titulum supplevit:

[---]
[---]X[---]atalin[as? sea?]s [---] tin[as?]
[---]el[---]XKX[---]X[---]spuria[z]es [---] ter[as]
teras [---] spu[r]iaze[s?] - - u[ne]q[ue]l [---] var [---] θvariezxa
vareniens [---] zias [---] tin[as? - - a]tafenas ' seas ' tinas
θvarienas [---]X(X) [---]ur

v. 1 atalin[as] ex v. 3, fr. b, [lea?]s ex v. 4 fr. b.
v. 2 spuria[z]es ex v. 3 fr. a, ter[as] ex v. 3 fr. a.
v. 3 spu[r]iaze[s?] ex v. 2 fr. b, [u]nejal ex v. 4 fr. a.
v. 4. tin[as?] ex v. 4 fr. b; [a]tafenas ex v. 1 fr. b. atalin(....).

6314 Lamella aurea quae in semet convoluta inventa est. In la-
teribus decem foramina ad laminam adfigendam extant; lacuna
minima in versibus 2 et 3 litteris nonnullis detimento fuit
(lat. sin. 0,185, lat. sup. 0,081, lat. dex. 0,165, lat. inf. 0,07).
Nunc Romae in Museo Villae Papae Julii ubi vidi a. 1965.

Alt. litt. 0,006 - 0,010 (tab. CXXXV).

PALLOTTINO, *ArchCl*, XVI, 1964, p. 79; CRISTOFANI, *StEtr*, XXXIII,
1965, p. 511 sq.; TLE² 874.

Ex apographo meo (p. 471):

5 ita . tmia . icac . he
ramasy[.] vatieze
unialastr[.] demia
sa . mey . theta . theta
riei . velianas . sal .
cluvenias . turu
ce . munistas . θuvwas
tameressa . ilacve
tulerase . nac . ci . avi
10 l . θurvar . tešiamenit
ale . ilacve . alšase
nac . atranes . zilac
al . seleitala . acnaro
ers . itanim . heram
15 ve . avil . eniaca . pul
umyva

v. 1 ita ॥ ita (Pallottino).

Nonnulla signa infra titulum apparent, scilicet fortuite incisa,
quorum quoddam litterae *v* simile est.

6315 Lamella aurea una cum priore reperta in semet convoluta.
In lateribus decem foramina ad laminam adfigendam extant
(lat. sin. 0,192, lat. sup. 0,095, lat. dex. 0,186, lat. inf. 0,093).
Nunc Romae in Museo Villae Papae Julii ubi vidi a. 1965.
Alt. litt. 0,006 - 0,010 (tab. CXXXV).

PALLOTTINO, *ArchCl*, XVI, 1964, p. 79; CRISTOFANI, *StEtr*, XXXIII,
1965, p. 512; TLE² 875.

Ex apographo meo (p. 471):

nac . θefarie . vel
tiunas . θamuce
cleva . etanal .
masan . tiur
5 unias . řelace . v
acal . tmial . a
vilzval . amuc
e . pulumxv
a . smuaq

smuaq ॥ smuaq (Pfiffig; *Uni-Hera-Astarte*, Wien, 1965, p. 35
qui postea smuaq accepit).

Nonnulla signa infra titulum apparent, quorum *v* eversum
atque signum litterae *n* simile clarissima videntur.

6316 Lamella aurea una cum prioribus reperta in semet con-
voluta. In lateribus decem foramina ad laminam adfigendam
extant (lat. dex. 0,093, lat. sup. 0,092, lat. sin. 0,188, lat. inf.
0,092).

Nunc Romae in Museo Villae Papae Julii ubi vidi a. 1965.
Alt. litt. 0,010 (tab. CXXXV).

GARBINI, *ArchCl*, XVI, 1964, p. 66; M. G. GUZZO AMADASI, *Le iscri-
zioni fenicie e puniche delle colonie in occidente*, Roma 1967, pp. 158-169;
TLE² ad 874.

Ex apographo meo (p. 471):

5 LRBT L'STRT 'SR QDS
'Z 'S P'L W'S YTÑ
TBRY' . WLNS MLK 'L
KYŠRY' . BYRH . ZBH
ŠMS BMTN' BBT WBM
TW . K'STRT . 'RS . BDY
LMLKY ŠNT ŠLŠ III BY
RH KRR BYM QBR
10 'LM WŠNT LM'S 'LM
BBTY ŠNT KM HKKBM
'L

